

02-2025 | 66. ÅRGANG

Anleggs

MASKINEN

AM.NO

Brøytedemo

på Gardermoen

Harstad Maskin

Utvider
verdens
nordligste
akvarium

Verdens første
el-pelerigg

Melkøya:

Full stans hvis
staten snur

MEF

lanserer

podkast

«Anleggsløftet»:
Fra utenforskap
til anleggsjobb

TOTALLEVERANDØR AV BETONGVARER OG ELEMENT TIL FREMTIDENS VEI OG INFRASTRUKTUR

Vann og Avløp:

Rør og rørdeler
Kummer
Inntaksløsninger
Trekkekummer
Utskillere og renseprod.
Slisserenner
Drensenner
Gategoods

Samferdsel:

Kulvert
Kabelkanaler
Plattformelementer
Tunnelementer
Mastefundamenter
Trekkekummer
Støttemur L-Element
Treplantekummer

6

26

36

52

Innhold

6 Verdens første batterielektriske pelerigg på jobb i Sandefjord	44 Stort antall Cat-nyheter i jubileumsåret
10 Trafikverket hever kontrakt med AF Gruppen i Stockholm	46 Kurs i myrrestaurering
12 Fra frustrasjon til innovasjon	48 Utleiekonferansen 2025
14 Åpner opp for vannkraft i vernede vassdrag	50 Signerte kjempekontrakt på E6 Roterud-Storhove
16 Ny generasjon Volvo ramme-styrte dumpere	52 MEF lanserer podkast
22 «Anleggsloftet»: Fra utenforskap til anleggsjobb	54 Håp om mer småkraftutbygging
26 Samlet brøytefolket til brøytedemo	58 Norges beste maskinfører og anleggsgartner skal kåres
30 Omstridt sjødeponi i Vestland	60 Bestselgeren med firehjulsdrift
34 Melkøya: Full stans hvis staten snur	63 Avvikler virksomheten i Norge
36 Utvider verdens nordligste akvarium	64 MEF: – ADK er bra, bortsett fra én ting
40 Diesel, gass og elektriske Scania på veiene i Trysil	67 Lett blanding
	68 Bransjeoversikten
	70 MEF har ordet
	71 MEF-nytt

BORN IN THE DARKNESS!

Optibeam representerer optimal ytelse, pålitelighet og kvalitet.

Optibeam ekstralys er designet for å møte behovene til yrkessjåfører og bilførere. Dette fører til økt sikkerhet på mørke veier og på arbeidsplassen.

POWERFUL MACHINES REQUIRE POWERFUL LIGHTS!

Nordic Lights leverer kvalitetslys for alle typer maskiner, alt fra små kompaktlastere til store mobilkraner.

Maskiner med Nordic Lights kan kjøres døgnet rundt i mørket og i et utfordrende miljø. Alle Nordic Lights lamper er beskyttet mot støv, vann, store temperatursvingninger og har veldig lang levetid.

CLAYTON POWER

PLUG AND GO - YOU'VE GOT THE POWER!

Clayton LPS II gir deg mobil strøm til alt du trenger i servicebilen. Fra drill, sag eller sveiseapparat – denne bærbare strømforsyneren leverer kraften du trenger til verktøyene dine, slik at du kan fullføre arbeidet raskt og effektivt. Ikke la mangel på strøm stoppe deg!

Med Clayton LPS II er du alltid klar for jobben, uansett hvor du er.

Brigade

SAFETY FIRST!

BRIGADE leverer alt av sikkerhetssystemer til tunge kjøretøy og arbeidsplasser hvor sikkerhet er i høysetet.

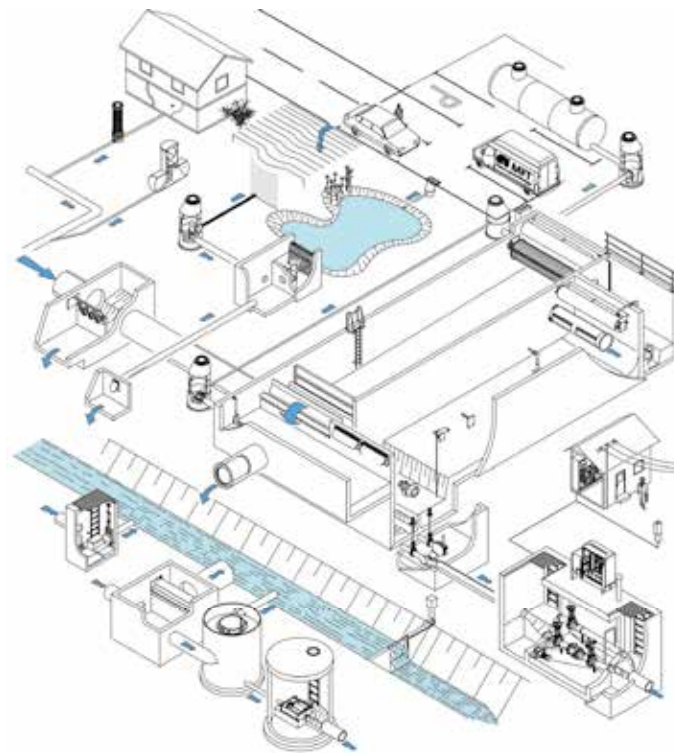
De leverer kamerasystemer for ulike behov som **Backeye*360** som viser et 360° semløst bilde på monitor. **ZoneSafe*** system for å redusere risikoen på utsatte arbeidsplasser. **White Sound*** ryggevarsler som automatisk justerer volum etter hvor mye støy det er rundt kjøretøyet.

STARTAX
MASKIN-TEKNISK AS

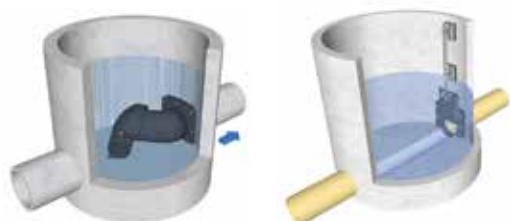
www.startax.net | post@startax.no
Rosenholmveien 20, N-1252 Oslo
22 62 05 50

Beskyttelse mot oversvømmelser og forurensning

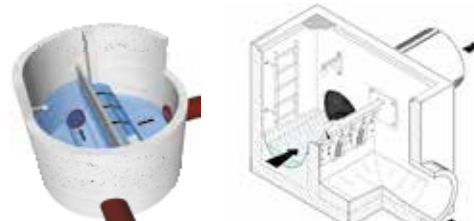
MFT leverer produkter for regnvannshåndtering - fra kilde til utslipp. Vi tilbyr smarte, driftssikre og dokumenterte løsninger som gir hydraulisk kontroll og reduserer risiko for oversvømmelser og forurensning. Sortiment inkluderer standardiserte produkter og skreddersydde løsninger. Vi produserer en stor andel av våre produkter i Norge. Et omfattende lagerutvalg av ferdige produkter og komponenter på eget verksted sørger for rask levering - selv av tilpassede løsninger. Les mer på mft.no

Mengderegulatorer

Nivåregulatorer

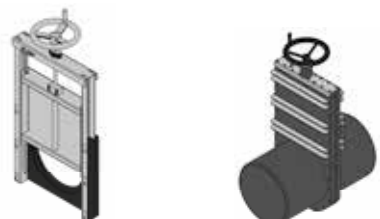
Tilbakeslagsventiler

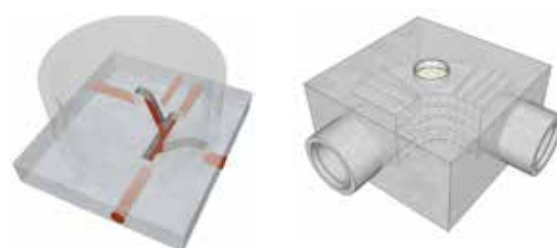
Partikkelavskillere

Stengeventiler

Avløpsrenner

Miljø- og Fluidteknikk AS

Kolofon

Utgiver:
Maskinentreprenørenes
Forbund

Redaksjon:
Pb. 505, Sentrum,
0105 Oslo
Fred. Olsens gate 3,
0152 Oslo
Tlf. 22 40 29 00
anleggsmaskinen@mef.no

Annonser:
A2Media AS
Pia Himberg
Tlf. 996 43 042
pia@a2media.no

Hege Stensbak
hege@a2media.no
Tlf. 984 00 131

Forsidebilde:
Runar F. Daler

Design:
Edda Grafisk AS

Trykkansvarlig:
Edda Presse

ISSN 0003-3715
66. årgang

Leder

Anleggsbransjen tar ansvar

Utenforskap. Smak litt på ordet. Det gir ikke akkurat gode assosiasjoner. Vi mennesker er svært sosiale vesener. Er det noe som kjennetegner oss, så er det behovet for å bli sett og inkludert, føle tilhørighet og være en del av et fellesskap. Likevel er det i Norge i dag et enormt antall mennesker som befinner seg i såkalt utenforskap, altså som verken er i jobb eller under utdanning. Et av hovedtemaene i nyttårsstalen til statsminister Jonas Gahr Støre i år, var nettopp dette. Han fokuserte spesielt på de unge, for mer enn 100 000 mennesker under 30 år er verken en del av arbeidslivet eller utdanningssystemet. «Derfor er det neste store løftet vi skal ta sammen i Norge, et ungdomsløft ... vi skal få titusener av unge voksne tilbake i utdanning og arbeid de neste årene», sa han gjennom TV-skjermen til det norske folk første nyttårsdag.

Det er fint med ambisjoner og festtaler, men det er reelle tiltak vi ønsker å se. Og der går nå anleggsbransjen igjen foran. Vi i Anleggsmaskinen har de senere årene satt søkelyset på en rekke tilfeller der personer som av ulike

årsaker ikke har kommet ut i arbeidslivet, har fått sjansen og funnet sin plass i bransjen. Mønsteret har vært så tydelig at vi med et aldri så lite snev av stolthet har kalt bransjen vår «inkluderingsbransjen».

I fjor satte MEF og OKAB i gang pilotprosjektet «Anleggsløftet» i Troms, hvis formål var å få unge mellom 18 og 29 år ut i arbeid. Prosjektet har vist seg å være så vellykket, at det nå utvides til resten av Nord-Norge. Kanskje følger også flere regioner i landet etter. I denne utgaven av Anleggsmaskinen har vi møtt Sondre (25), som sto helt utenfor arbeidslivet (og heller ikke var registrert hos Nav). Ved hjelp av «Anleggsløftet» er han nå en lykkelig anleggsarbeider hos Harstad Maskin. Utenforskap har altså blitt erstattet med fellesskap og tilhørighet. Sondre er bare én av mange suksesshistorier i kjølvannet av Anleggsløftet allerede, og det blir garantert flere.

Vi applauderer dette initiativet fra nord, og oppfordrer resten av anleggs-Norge til å følge etter.

Runar F. Daler - rd@mef.no

Redaksjonen

Ansv. redaktør
Runar F. Daler
Tlf: 482 46 412
rd@mef.no

Journalist
Njål Hagen
Tlf: 917 93 407
nh@mef.no

Kari Druglino-Nygaard
Andrea Holtekjølen
Fredrik Tronhuus

Abonnér

Skann
koden for
å bestille
abonnement.

Anleggsgartnermester Arne Giskeødegård

Vi utfører sprøytesåing effektivt og rimelig,
med godt resultat og kun fornøyde kunder!
33 års erfaring.

Ta kontakt for et godt tilbud **Tlf 90 50 32 32**

www.nyttgress.no | Arne.g@oppdal.com

Den batterielektriske peleriggen sørger for at 36 kommende boliger i Sandefjord sentrum blir solid fundamentert.

Verdens første batteri-elektriske pelerigg på jobb i Sandefjord

På et boligprosjekt i Sandefjord høres den taktfaste slaglyden av en pelerigg, som på tross av sin størrelse og kraft, ikke slipper ut ett eneste gram CO2. Men kommunene viser liten interesse, ifølge underentreprenør Aarsleff Fundamentering & Boring.

Daglig leder Lars Aulesjord i Aarsleff Fundamentering & Boring (t.v.), og Ola Sandum, prosjektleder hos Strøm Cundersen Vestfold AS.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Den nyskapende peleriggen har allerede vært i bruk på flere prosjekter i Sverige og Danmark, og nå er turen kommet til Norge. Aarsleff Fundamentering & Boring, som holder til i Nome kommune, like utenfor Skien, hentet riggen hos Aarsleff Ground Engineering AB i Sverige i fjor sommer. Bedriften i Nome ble kjøpt opp av den danske entreprenørigiganten Per Aarsleff Holding A/S i 2020, og har tilgang på en stor maskinpark via Aarsleff-konsernet.

– Riggen er eid av Aarsleff i Sverige, men da vi hentet den, kom den fra et prosjekt i Danmark. Vi får nå bruke den på dette prosjektet i Sandefjord og sannsynligvis et prosjekt til senere, forteller daglig leder Lars Aulesjord i Aarsleff Fundamentering & Boring.

– Vi hadde den også i bruk på prøvepeling i Skien i sommer, men det prosjektet ble aldri realisert.

Laber interesse fra kommunene

Dette er altså første gang noensinne at en elektrisk pelerigg står for fundamenteringen på et prosjekt i Norge. Likevel er det, ifølge Aulesjord, usedvanlig laber interesse fra kommunene der ute, som ellers gjerne går i bresjen med fine ord og festtaler om nullutslipp og det grønne skiftet.

– Vi har invitert en lang rekke kommuner til demonstrasjon og presentasjon av riggen, bl.a. Porsgrunn, Skien, Bamble, Larvik, Sandefjord, Horten, Drammen og Oslo, men ingen har vist interesse. Jeg synes det er litt merkelig at ikke norske kommuner, som snakker så varmt om elektriske løsninger, kjenner sin besøkelsestid, sier han.

Peler 50 meter ned i grunnen

Det er den finske maskinprodusenten Junttan som har produsert riggen som nå sørger for at 36 kommende boliger i Sandefjord sentrum, i regi av byggherre USBL, blir solid fundamentert.

Da Anleggsmaskinen er på besøk, ser vi el-riggen som lekende lett rammer peler ned i den relativt myke grunnen. De fleste av dem er betongpeler fra Centrum Pile, Europas største produsent av betongpeler, som også er en del av Aarsleff Group.

Junttan PMx2e er verdens første elektriske pelerigg.

Stålpelene er 12 meter lange, og det peles ned til 50 meter på det meste. Dermed må de skjøtes og sveises.

Ate Konkka er salgssjef i finske Junttan, som har produsert pelerigg.

– Denne maskinen er levert med to batterier på 396 kWt; ett som sitter på maskinen og ett ekstra. Batteriet kan lades med en standard CC2-kobling, akkurat slik man har på elbiler. Det er i teorien mulig å lade batteriet på en vanlig hurtigladestasjon, men man har jo gjerne en battericontainer på anlegget, slik som her. Man kan også skifte batteriet når det er behov for det. I batteriet har vi både et varme- og kjølesystem, for før man begynner å lade er det behov for å kjøle det ned på sommeren og varme det opp på vinteren, forteller han.

– Vi estimerer at når batteriene har blitt ladet opp 3000 ganger, så har man fremdeles 80 prosent kapasitet igjen.

Akkurat som å kjøre en vanlig pelerigg

Den svenske maskinføreren Robin Lindén, som kjører riggen i Sandefjord, og som har kjørt den i flere år i Sverige, er svært fornøyd.

– Vi benytter betongpeler der det er mulig, men akkurat nå må vi bruke stålpeler, for ikke å skape for stort trykk inn mot den eksisterende bygningsmassen, sier Ola Sandum, prosjektleder hos hovedentreprenør Strøm Gundersen Vestfold AS.

– Stålpelene er imidlertid dyrere, og det tar lengre tid å ramme dem ned, fordi de må sveises i hver skjøt. Pelene er 12 meter lange, og her peler vi helt ned til 50 meter på det meste, forklarer han.

Dobbelt så dyr

Når Aarsleff-konsernet skulle investere i verdens første

elektriske pelerigg, falt valget naturlig på Junttan. Den finske maskinprodusenten har nemlig levert konvensjonelle pelerigger til Aarsleff i en årrekke.

– Denne batteridrevne riggen, PMx2e, er basert på den velprøvde dieselryggen PMx22. Men i stedet for en dieselmotor, drives det hydrauliske systemet av en moderne el-motor som får strøm fra en batteripakke bak på riggen, der motvekten vanligvis befinner seg, forteller Lars Aulesjord. Junttan har valgt en løsning der riggen drives av to separate batteripakker som kan byttes ut i løpet av dagen om nødvendig. Hvert batteri veier 4,5 tonn.

– Riggen har samme struktur og stabilitet som PMx22, men er helt uten CO2-utslipp. Den har samme arbeidshastighet, men mindre energiforbruk. Og den har enda mer kraft, men mindre støyforurensning, sier Aulesjord.

– Den eneste utfordringen er prisen, som jo er mye høyere enn for en konvensjonell rigg. I stedet for ca. 10 millioner kroner, koster denne nærmere 20 millioner. Ekstrakostnaden er rett og slett batteriene.

Kan skifte batteri ved behov

Ate Konkka, salgssjef i Junttan, forteller at de har flere batterielektriske rigger ute i produksjon.

– Det er faktisk over tre år siden vi leverte denne prototypen til Aarsleff i Sverige. Det var da den første i verden. Nå har vi sju-åtte stykker, og alle går i Nederland, bortsett fra denne, forteller han til Anleggs-maskinen.

Den svenske maskinføreren Robin Lindén, som har kjørt riggen i flere år i Sverige, er «mycket nöjd».

– Ja, jeg er «mycket nöjd». Riggen fungerer akkurat som en konvensjonell pelerigg, sier han.

– Den eneste forskjellen er batteriet, som må lades og eventuelt byttes ved behov, men det er ikke noe problem. Det tar en knapp halvtime å bytte batteriet. Jeg passer også på å slå av maskinen når pelene sveises f.eks., for å spare strøm. Det blir en ren vanesak, smiler han. ●

En lang rekke kommuner ble invitert til demonstrasjon og presentasjon av riggen, men ingen har vist interesse. Litt merkelig at ikke norske kommuner, som snakker så varmt om elektriske løsninger, kjenner sin besøkelsestid, mener Lars Aulesjord.

MAKIN' 3D

MACHINE CONTROL

Makin' 3D Stakeout

Androidbasert software med markedets beste grafikk. 3D-visualisering i farger.

Chat-funksjon.

Live-visning av andre maskiner.

Live-delning av innmålte punkter.

Direkte import/eksport fra Gemini.

Leser XML, KOF, DXF. Infrakit kompatibelt.

MASKINSTYRING.COM

Trafikverket hever kontrakt med AF Gruppen i Stockholm

AF Gruppen ble 19. februar meddelt av Trafikverket i Sverige at de hever kontrakten med AF Anläggning AB på prosjektet E4 Forbifart Stockholm.

Av: Redaksjonen - anleggsmaskinen@mef.no

Ifølge Trafikverket skal entreprenøren, på en illojal måte, og basert på instruksjoner til medarbeidere og underentreprenører, ha holdt tilbake opplysninger fra Trafikverket og misbrukt den avtalte kompensasjonsformen.

Under en revisjon skal Trafikverket også ha avdekket en rekke alvorlige misforhold i entreprisen. Beslutningen om heving av kontrakten ble fattet 19. februar 2025.

Politianmeldelse

– Trafikverket har nulltoleranse for misforhold og derfor hever Trafikverket kontrakten med AF Anlegg AS med umiddelbar virkning, sier Patrick Guné, virksomhetsområdesjef for store prosjekter i Trafikverket, i en melding fra selskapet.

– Vi har også konfrontert AF med disse opplysningene uten at de har kunnet gi noen akseptable forklaringer. Nå konstaterer vi at Trafikverkets tillit til entreprenøren er tapt, sier han.

Ifølge Trafikverket har AF Anläggning AB også gjort seg skyldig i andre vesentlige kontraktsbrudd, som gir Trafikverket rett til å heve entreprisekontrakten. Dette gjelder for eksempel bevisst og systematisk

overfakturering, bevisst og systematisk overforbruk av maskiner, samt påfallende mangelfull innkjøpspraksis. Entreprenøren skal ha blitt konfrontert med disse forholdene, uten å kunne gi en troverdig forklaring.

Trafikverket anser overtredelsene som så grove at saken vil bli politianmeldt.

AF Gruppen sterkt uenig

– AF kjenner seg ikke igjen i de alvorlige påstandene som fremsettes av Trafikverket. Vi er derfor sterkt uenige i, og svært overrasket, over deres beslutning om å heve kontrakten, sier Geir Flåta, konserndirektør for Anlegg og Eiendom i AF Gruppen, i en pressemelding fra selskapet.

– Vi vil nå gå nøye gjennom begrunnelsen og vurdere de tiltakene som kreves for å ivareta våre interesser. Samtidig er vår høyeste prioritet å sikre en trygg og profesjonell håndtering av avslutningen, samt at våre medarbeidere og underentreprenører behandles korrekt i denne prosessen, sier Flåta. ●

Gjenværende produksjonsverdi på prosjektet, var ca. 1 mrd. kroner (eks. mva.) da kontrakten ble hevet.

Bli med på gratis entreprenørforum!

Torsdag 27. mars kl. 08:00-08:45 avholder vi webinar for deg som bruker av Ledningsportalen med tema:

- ✓ **Ny kundeportal:** Demo av ny kundeportal samt hvordan den nye kundeportalen påvirker rutiner og brukeropplevelsen generelt

Skann med din mobiltelefon for å melde deg på!

Fra frustrasjon til innovasjon

Gründerne Emilie og Jonathan Søyland Steinsvik i Steinsøy Gruppen har utviklet Anbudsportalen.no, som skal gjøre anbudsprosessene enklere. (Foto: Steinsøy Gruppen)

Gründerne og entreprenørene Emilie og Jonathan har utviklet en ny portal som skal gjøre anbudsprosessen enklere for entreprenører.

Tekst: Njål Hagen – nh@mef.no

Steinsøy Gruppen, med gründere Jonathan og Emilie Søyland Steinsvik i spissen, har lansert en helt ny plattform, Anbudsportalen.no. Ifølge gründerne er målet å revolusjonere hvordan små og store bedrifter håndterer anbud, og samtidig senke terskelen for deltakelse i anbudsprosesser.

– Ideen til Anbudsportalen.no oppstod fra frustrasjonen i egen hverdag. I bygge- og anleggsbransjen er vi avhengige av underentreprenører, men dagens systemer er dyre, tunge og ineffektive. Vi drukner rett og slett i en papirmølle. Vi ønsket noe enklere og mer tilgjengelig – et verktøy alle kan bruke, fra små bedrifter til store aktører, forteller Jonathan Søyland Steinsvik, da vi prater med han på telefonen to dager etter en forsiktig lansering av den nye portalen. Den offisielle lanseringen var torsdag 13. februar.

Gründerne så seg lei av den daglige frustrasjonen, og istedenfor å vente på at noe bedre dukket opp, tok de saken i egne hender og startet arbeidet med Anbudsportalen.no.

Den nye portalen retter seg primært mot bedriftsmarkedet, med fokus på å koble sammen de som har behov for å få utført arbeid i et prosjekt, med de som kan levere tjenestene.

Et lavterskel-alternativ

Dagens løsninger, som Doffin og Mercell, dominerer markedet, men de er, ifølge gründerne av Anbudsportalen, både komplekse og kostbare, noe som fort ekskluderer mindre aktører.

– Anbudsportalen.no ønsker derfor å utfordre dette ved å tilby et mer inkluderende alternativ. Vi tror

på å gjøre anbudsprosesser tilgjengelige for alle. De beste håndverkerne er ikke alltid de som er best på datasystemer, og erfarne fagfolk vegrer seg gjerne for slike systemer. Målet vårt er at dette skal være så effektivt og enkelt å bruke at ingen faller utenfor, forteller Emilie Søyland Steinsvik, i en pressemelding selskapet sendte ut i forkant av lanseringen.

– Vi har lagt ned mye arbeid for å komme hit, og vi gleder oss til å ta systemet i bruk for fullt. Vi har stor tro på at Anbudsportalen.no kan bli en viktig brikke i å gjøre anbudsprosesser enklere og mer effektive for oss som entreprenør.

Ønsker flere samarbeidspartnere

Proessen med utviklingen av plattformen har tatt lang tid og mye testing er gjennomført før lanseringen. For å utnytte det fulle potensialet ved løsningen, åpner Steinsøy Gruppen nå for at flere kan få være med på å videreutvikle tjenesten.

– Vi ser et enormt potensial her. Dette kan bli en gamechanger for bransjen, og vi er åpne for både finansielle investorer og bedrifter som ønsker å bli med på eiersiden eller i utviklingen av plattformen, sier Steinsvik.

– Vi har ikke hatt kapasitet til å finne våre ti utvalgte bedrifter ennå, da vi knapt har begynt. Men mottakelsen så langt har vært utelukkende positiv, og så langt har vi fått med oss Busengdal AS, ACO Anlegg AS og Christie & Opsahl AS som samarbeidspartnere. Her har vi noen ledige plasser igjen, så om noen større entreprenører vil være med på laget for å sitte på fremste rad for innspill, må de være snare med å ta kontakt. ●

Tilleggstjenester for gravemelding

For deg som registrerer en henvendelse om gravemelding/kabelpåvisning for å klarere et arbeidsområde, kan vi tilby relevante tilleggstjenester mot et ekstra gebyr.

- ✓ Påvisning i stedet for kart
- ✓ Digitale påvisningsmerker til maskinstyring
- ✓ Påvisning av private ledninger
- ✓ Garantert levering: Dag og tid
- ✓ Innmåling av ledninger

Skann med din mobiltelefon og les mer!

Illustrasjonsfoto: Runar F. Daler

Åpner opp for vannkraft i verneede vassdrag

I februar vedtok Stortinget å gjøre det enklere å søke om bygging av vannkraft i verneede vassdrag, i forbindelse med stortingsmeldingen om flom og skred. – Vinn-vinn for grønn kraftutbygging, flomsikring og anleggsbransjen, sier Mona Løvås, regionsjef i Maskinentreprenørenes Forbund (MEF).

Tekst: Runar F. Daler – rd@mef.no

Mona Løvås, regionsjef Vest, MEF. (Foto: MEF)

«Det åpnes for konsesjonsbehandling av kraftverk over 1 MW i verneede vassdrag, der samfunnsnyttene, for eksempel i form av flomdempende tiltak, vurderes som betydelig, samtidig som miljøkonsekvensene anses som akseptable», står det i Stortingets vedtak. Det betyr at det nå åpnes for at NVE kan vurdere søknader om kraftutbygging i verneede vassdrag, noe som tidligere ikke har vært mulig.

Det har vært til dels kraftige protester mot forslaget, og demonstranter – blant annet den svenske miljøaktivisten Greta Thunberg – stilte nylig opp foran Stortinget for å tydeliggjøre sin motstand mot å bygge ut de verneede vassdragene.

Vinn-vinn

MEFs regionsjef i Vest, Mona Løvås, mener derimot vedtaket er svært positivt.

– Dette er en viktig seier. I dagens situasjon, hvor vi har behov for mye mer kraft, og det hele tiden jobbes med elektrifisering, så er det positivt at vi kan bygge ut mer vannkraft. Det er jo den grønneste kraften, og utbyggingen er dessuten ofte billigere enn både vind- og solkraft, sier hun.

– Dette er snakk om vesentlig mindre inngrep i naturen enn det allmennheten forbinder med utbygging av vassdrag. Det dreier seg om forsiktig, skånsom utbygging som man ikke vil merke så mye til, og er en god måte å få mer kraft på. Dessuten vil jo flomsikringen bli bedre, og man kan nå planlegge kraftverk med tanke på nettopp flomsikring. I tillegg er det positivt for anleggsbransjen og våre medlemsbedrifter at det forhåpentligvis vil komme flere jobber ut i markedet – spesielt det usikre markedet vi befinner oss i nå. Det er vinn-vinn for alle parter, sier hun.

Vil stilles trenge krav

Energiminister Terje Aasland forsvarte saken i Stortinget.

– Det skal stilles strenge krav til eventuell kraftutbygging i verneede vassdrag. Komiteens forslag opphever ikke vernet eller beskyttelsen av vernet, sa Aasland, ifølge Aftenposten.

Han trakk også fram bakgrunnen for hele saken, som er at risikoen for flom og ekstremvær er stigende fremover. ●

Påvisning i stedet for kart

En tilleggstjeneste ved registrering av gravemelding

Trenger du påvisning selv om gravemeldingen skulle resultere i “grav etter kart”, kan du nå bestille Påvisning i stedet for kart. Det betyr at du kan få påvist ledninger hvor ledningseier har bestemt at det egentlig er tilstrekkelig å grave etter tilsendt kart. Ved påvisning av disse ledningene får du som graver en samlet, samt bedre og mer nøyaktig oversikt over hvor alle kablene ligger!

- ✓ Få påvisning selv om ledningseier beslutter grav etter kart
- ✓ Vi påviser de kablene du vanligvis ville fått et kart på

Skann med din mobiltelefon og les mer!

Ny generasjon Volvo rammestyrte dumpere

Volvo Construction Equipment (Volvo CE) lanserte i slutten av januar en oppgradert dumperserie, samt en helt ny modell. Ifølge den svenske maskinprodusenten representerer den nye serien innovasjon og design som støtter fremtidens behov for digitale løsninger, utslippsreduksjon og økt produktivitet.

Tekst: Njål Hagen – nh@mef.no

Volvo CE introduserte verdens første ramme-styrte dumper allerede i 1966 med lanseringen av “Gruskalle”. Nå tas et nytt steg med den nye generasjonen dumper som skal introduseres trinnvis over hele verden i løpet av 2025.

De nye modellene er oppdateringer i serien som består av de sju allerede velprovde dumperne A25, A30, A35, A40, A45 og A60 – og inkluderer introduksjonen av en helt ny maskin, 45-tonneren A50. Fornylelsen av denne maskinserien skal markere den neste bølgen i Volvo CEs største produktutru-lling noensinne.

– Dumperne våre har alltid gitt kundene våre en eksepsjonell ytelse i terrenget, enestående førerkomfort og maksimal driftstid. Men nå som vi har oppdatert dem med våre hittil mest spennende funksjoner for problemfri drift, har de beste bare blitt enda bedre. Vår evne til å opprettholde en verdensledende stilling i dette segmentet er et bevis på vår urokkelige

satsing på kvalitet, sikkerhet og miljøhensyn, uttalte Per Trozell, produksjef i salgsregion Europa/Internasjonal, i forbindelse med lanseringen.

Største lanseringsåret

Lanseringen var lagt til Volvos dumperfabrikk i Braås utenfor Växjö i Sør-Sverige. Kort oppsummert besto lanseringen av:

- En oppgradering av serien av rammestyrte dumpere, som består av størrelser fra A25 til A60.
- En helt ny modell, A50, er introdusert for å møte etterspørselen i et krevende segment.
- Serien inneholder blant annet en helt ny elektronikkplattform, oppgradert førerhus for bedre førermiljø og sikkerhet, og en egenutviklet transmisjon tilpasset fremtidens behov for drivlinjer.
- Volvo CE har med dette fornyet mer enn 35 prosent av sitt totale modellutvalg i løpet av de siste 12 måneder - det største lanseringsåret på flere tiår.

I slutten av januar lanserte Volvo CE en oppgradert dumperserie fra A25 til A60, pluss den helt nye dumperen A50, ved selskapets dumperfabrikk i Braås utenfor Växjö i Sør-Sverige. (Foto: Volvo CE)

Nydesignet førerhus og front, og bredere vinduspusserareal skal gi vesentlig forbedret sikt. (Foto: Volvo CE)

Den nye dumperserien har ifølge Volvo forenklet vedlikehold, lengre skiftintervaller og forbedret komponenttilgang. Dette skal gjøre at servicen utføres raskere og enklere enn noen gang, samtidig som at kostnadene reduseres. (Foto: Volvo CE)

Ifølge Volvo CE har den nye A50 raskere sykkeltider enn konkurrentene, overlegen effektivitet og førerkomfort, oppfyller et behov i markedet med innovativ teknologi, stor kraft og moderne design. (Foto: Volvo CE)

– I snart 60 år har vi vært ledende med vårt utvalg av rammestyrte dumpere. Kundene våre vet at de kan forvente førsteklasses drift når de setter seg inn i en av våre dumpere, og denne opplevelsen har nettopp blitt enda bedre med en rekke banebrytende funksjoner designet med tanke på kundene våre, uttalte Melker Jernberg, president for Volvo CE.

De nye modellene skal være utviklet for å være blant de mest drivstoffeffektive transportløsningene på markedet, og de skal også være utviklet med fokus på bærekraft. Dette omfatter blant annet bruk av lavkarbonstål laget av resirkulerte materialer. Maskinene blir produsert ved hjelp av fossilfri elektrisitet og biogass på fabrikkene i Braås.

Maksimal produktivitet

Oppgraderingene består av en rekke nye funksjoner som, ifølge Volvo, skal gi bedre produktivitet. Volvos drivlinje med Terrain Memory skal sikre drivstoffeffektivitet uten at det skal gå på bekostning av kreftene, og systemet har også evnen til å identifisere glatte

veistrekninger. Automatiske kjørefunksjoner med 100 prosent differensialsperrer og terrengboggi, samt hydromekanisk styring, skal også gi bedre trekkraft, stabilitet og styring.

I tillegg har Volvo Dynamic Drive prediktive girvalg som tilpasser seg driftsforholdene, en funksjon for hastighetskontroll i utforbakke og oppgradert bremse-systemer som skal forbedre effektiviteten, sikkerheten og komforten ytterligere.

Komfort og sikt

Komfort og brukervennlighet skal være sikret med justerbare førerstoler, Bluetooth-tilkobling, USB-porter og oppbevaringsløsninger, samt en ergonomisk girspak og et støyreducerende førerhusdesign.

Sikten er forbedret gjennom et nydesignet førerhus og front, og bredere vinduspuserareal. Front- og bakmonterte kameraer (ekstraustyr), og et entré-kamera (standardutstyr) – som alle styres via Volvo Co-Pilot – skal forbedre sikten ytterligere.

Inn- og utstigning av førerhuset er blitt enklere

MODUL-SYSTEM

**Spesialist på
Innredningsløsninger
og utstyr til
servicebiler**

**Ta kontakt for gratis
innredningskonsultasjon!**

Tel: 67 07 72 73
info@modul-system.no

MODUL-SYSTEM AS
www.modul-system.no

BIG BLOCK

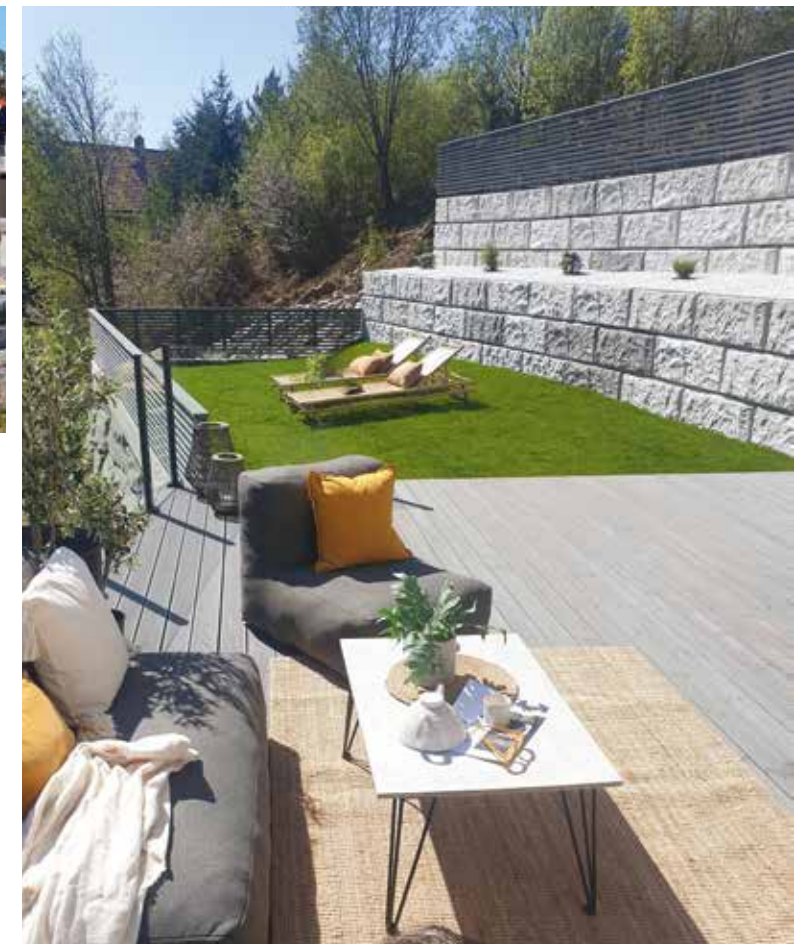
– Solid, fleksibel og enkel å bygge med!

Trenger du en rask og fleksibel løsning for støttemurer, vegger eller sikring av terreng?

Med BIG BLOCK fra Ølen Betong får du robuste betongblokker som er lette å montere og tilpasses dine behov. Lokal kvalitet og pålitelighet.

Telefon 53775200 mail@olenbetong.no
olenbetong.no

 Ølen Betong En solid framtid

Volvo introduserte verdens første ramme-styrte dumper allerede i 1966 med lanse-ningen av "Gruskalle". Dumperen på bildet tilhører Norsk vegmuseum på Lillehammer. (Foto: Norsk vegmuseum)

Kundene kan øke ytelsen til de ramme-styrte dumperne ytterligere ved å legge til løsninger som Haul Assist med vektindikator. Systemet som er basert på Volvo Co-Pilot, gir visning av nyttelast i sanntid for å forhindre overlast og minimere transport av restmateriale.

A50 – et nytt familiemedlem

Et høydepunkt i lanseringen skal ha vært den nye dumperen A50. Modellen vil bli tilgjengelig i utvalgte markeder.

Med 45-tonns nyttelast skal den levere 10 prosent høyere produktivitet og 8 prosent høyere drivstoff-effektivitet sammenlignet med forrige generasjons A45GFS. Ifølge Volvo passer A50 til arbeid i ulendt terreng, for eksempel i steinbrudd, gruver og på større anlegg.

Volvo CE lanserte fullhydraulisk fjæring i 2007, og A50 skal være den eneste maskinen med fullhydrau-lisk fjæring på markedet i denne størrelsesklassen. ●

på grunn av ny plassering av førerdøren, rekkverk på begge sider og fokusert belysning på både stigtrinnene og på plattformen.

Enklere service

Den nye dumperserien har ifølge Volvo forenklet vedli-kehøld, lengre skiftintervaller og forbedret komponent-tilgang. Smøreintervaller på 250 timer skal eliminere behovet for daglig eller ukentlig smøring.

Vi sender samme dag!

33 33 11 33 ems@ems.no
www.ems.no

Pumper til rett pris og rett tid.

SCANIA PRODRIVER

Scania ProDriver er en ny digital trener som gir sjåførene kunnskap som reduserer drivstofforbruket. ProDriver er et nytt tilbud i Scanias digitale tjenester for mer økonomisk kjøring.

Ved hjelp av spillbasert læring og realistiske kjøreoppdrag kan sjåførene redusere drivstofforbruket med opptil 5 %. Samtidig blir de mer bevisste på hvordan lastebilen brukes, noe som både sparer kostnader og fremmer bærekraftige kjørevaner.

ProDriver gir transportledere full kontroll over bilparkens effektivitet gjennom rapporter og personlig tilpasset oppfølging for hver sjåfør i tillegg til hele bilparken.

Se Scanias web-serie:
**Master the Road
with ProDriver**

YouTube
Scania Trucks and Busses

Les mer om
Scania ProDriver
www.scania.no

SCANIA

– Jeg har aldri vært glad i lesing, skrivning og skole. Jeg er en praktiker og ikke teoretiker! Denne jobben er midt i blinken for meg, stråler Sondre William Aronsen (25), som registrerte seg på Anleggsløftet og fikk sjansen hos Harstad Maskin.

ANLEGGSLØFTET

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

For et års tid siden satte Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) og Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB) i gang pilotprosjektet «Anleggsløftet» i Troms. Formålet var at unge mennesker mellom 18 og 29 år som sto utenfor arbeidslivet, skulle få prøve seg i anleggsbransjen. Prosjektet viste seg å være så vellykket at det nå utvides til Nordland og Finnmark. Kanskje følger også flere regioner i landet etter.

Et kinderegg

– Endelig er Anleggsløftet versjon 2.0 lansert! Sammen med mange av våre medlemsbedrifter gir vi nå unge voksne over hele Nord-Norge mulighet til å jobbe i vår flotte bransje, sier Jorunn Nyheim entusiastisk. Hun er MEFs distriktssjef i Troms, og initiativtaker og primus motor for «Anleggsløftet».

– Mennesker i utenforskap er en av de største samfunnsutfordringer vi har. Hele 115 000 mennesker mellom 18 og 29 år står utenfor arbeidslivet på landbasis. Bare i Troms og Finnmark er 6000 mennesker i denne aldersgruppen utenfor arbeidslivet, og av disse er om lag 3000 i såkalt totalt utenforskap, altså at de er uten jobb og heller ikke registrert hos NAV. Når vi vet at det koster samfunnet 15 millioner kroner for hver person som står utenfor arbeid gjennom hele sin yrkesaktive alder, så betyr dette enormt mye samfunnsmessig. Hva det betyr for den enkelte er vanskelig å måle. Samtidig trenger bransjen vår arbeidskraft, og vi vet at mange av dem som står utenfor ofte er praktisk anlagte og egner seg godt i vår bransje. Anleggsløftet er dermed vinn-vinn for alle parter; både samfunnet, kandidaten, bedriften og bransjen – et skikkelig kinderegg – smiler Nyheim.

Får brukt både hodet og kroppen

På et anleggsprosjekt i Tjeldsund kommune i Troms, møter vi Sondre William Aronsen (25), som er ansatt i Harstad Maskin. I mer enn halvannet år var han i kategorien totalt utenforskap. Anleggsløftet ble redningen for den blide anleggsarbeideren.

– Det er artig å jobbe med det her. Jeg får bruke både hodet og kroppen, akkurat som jeg alltid har hatt lyst til. Så dette er kjempebra, sier Aronsen, på en dialekt som er vanskelig å plassere.

– Jeg ble født i Harstad, men har bodd sørpå – Haugesund og Bergen – nesten halvet livet, så dialekta mi er «litt overalt», ler han.

– Vi flytta tilbake hit før jeg begynte på ungdoms-

skolen. Etter videregående, hvor jeg tok musikklinja, gikk jeg rett ut i arbeidslivet. Jeg fikk jobb som servitør på et hotell i Harstad. Der var jeg i tre år, helt til pandemien kom og jeg ble permittert. Etter covid begynte jeg å jobbe igjen, men fant ganske raskt ut at jeg hadde lyst til å gjøre noe annet. Å brette servietter ble litt kjedelig i lengden, forteller han.

Overraska over hvor fort det gikk

Omtrent samtidig fikk imidlertid Aronsen en isjias-relatert ryggskade, og jobb ble vanskelig.

– Det gikk vel ett og et halvt år hvor jeg var helt uten jobb. Jeg hadde heller ikke noe lyst til å begynne å «styre» med NAV, så jeg registrerte meg aldri som arbeidsledig, fortsetter Aronsen.

– Da ryggen ble bra igjen, begynte jeg å se meg om etter jobb. Jeg har alltid hatt lyst på en jobb der man får brukt kroppen, og jeg håpet på noe på lager eller lignende. Så, i mai i fjor, sendte onkelen min meg en lenke til nettsiden for Anleggsløftet, og jeg gikk inn og registrerte meg. Bare noen dager senere fikk jeg en telefon fra en hos Anleggsløftet, som sa at jeg måtte registrere meg hos NAV. Jeg gjorde det, og de satte meg i kontakt med Harstad Maskin, forteller han engasjert.

– Sondre var veldig motivert og lærevillig fra første stund. Sann er det ikke alltid. Men det er jo litt av konseptet, man må prøve det ut og se. Det er veldig hyggelig at vi fikk en suksesshistorie allerede i oppstarten av Anleggsløftet, sier daglig leder i Harstad Maskin, John Olav Solaas.

«Anleggsløftet»: Fra utenforskap til anleggsjobb

JOBBLYKKE: Sondre (25) sto helt utenfor arbeidslivet. Ved hjelp av «Anleggsløftet» fant han sin plass i anleggsbransjen, hos Harstad Maskin. Nå utvides suksesskonseptet til hele Nord-Norge.

– Der ble jeg kalt inn til en samtale på kontoret, hvor jeg fortalte at jeg ikke hadde noen bakgrunn eller kjennskap til bransjen fra før. Likevel ringte de meg etter et par dager og sa at jeg bare kunne komme og få arbeidsklær og sette i gang. Jeg var overraska over hvor fort det gikk!

Midt i blinken

Aronsen skryter av måten han ble tatt imot på av kollegene i Harstad Maskin.

– Jeg var jo litt nervøs og bekymra for at de andre på jobben skulle være oppgitte over at jeg ikke kunne noe særlig da jeg begynte her. Men sånn har det ikke vært i det hele tatt, sier han.

– Den første arbeidsdagen min skulle vi grave VA-grøfter ved helsehuset som bygges her i byen. Jeg fikk beskjed om å være med, følge med og hjelpe til der jeg kunne. De andre på prosjektet var veldig greie, spesielt han ene, som tok seg litt av meg og fortalte hva vi skulle gjøre og hvordan. Det har vist seg at de aller fleste i denne bransjen er ordentlig hyggelige folk, smiler Aronsen.

– Jeg har aldri vært glad i lesing, skriving og skole. Jeg er en praktiker og ikke teoretiker! Denne jobben er midt i blinken for meg!

Ikke alle som finner seg til rette

Daglig leder i Harstad Maskin, John Olav Solaas, skryter av sin nye anleggsarbeider Sondre William Aronsen, og anleggsløftet generelt.

– Det er jo veldig hyggelig at vi fikk en suksesshistorie allerede i oppstarten av Anleggsløftet, sier han.

– Sondre var veldig motivert og lærevillig fra første stund. Sånn er det jo ikke alltid. Vi hadde faktisk to kandidater inne, men han andre klarte vi ikke å «berge i land», så han måtte vi dessverre gi opp etter et par-tre måneder. Men det er jo litt av konseptet, man må prøve det ut og se. Det er ikke alle som finner seg til rette, fortsetter Solaas.

Harstad Maskin har for øvrig lang erfaring med

– Anleggsløftet er en fin og enkel måte å komme inn i bransjen på for disse kandidatene. Det er mange med urealisert potensial der ute – mange diamanter som bare må slipes litt her og der, sier Raymond Andersen (t.h.), driftsleder i tromsøentreprenøren Fundamentering og Graving AS. – Alle bør få sjansen til å vise at de duger, sier daglig leder Sture Hagfors (t.v.).

å ta inn kandidater som ikke har gått det vanlige utdanningsløpet.

– Vi har tatt inn en rekke lignende tilfeller tidligere, og flere av dem er her fremdeles og har tatt fagbrev. Men man lykkes ikke med alle, det må vi bare akseptere. Vi hadde et tilfelle hvor vi måtte stå og hamre på døra til vedkommende hver morgen for i det hele tatt å få ham på jobb. En dag dro han bare gardinene for og ble værende inne. Da blir det vanskelig. Men lykkes man med én av fire eller fem, så har man likevel fått noen ut i jobb. Og da er det jo verdt det.

Diamanter som bare må slipes litt

Tromsøentreprenøren Fundamentering og Graving AS er en annen bedrift som har tatt inn kandidater via Anleggsløftet.

– Vi ønsker å utdanne flere fagarbeidere, og Anleggsløftet er en fin og enkel måte å komme inn i bransjen på for disse kandidatene. Enkelte trenger bare noen til å åpne døra for seg. For det er mange med urealisert potensial der ute – mange diamanter som bare må slipes litt her og der, sier Raymond Andersen, driftsleder i bedriften.

– Det skorter som oftest ikke på arbeidsinnsatsen. Han vi har henta inn via Anleggsløftet, som har vært utenfor arbeidslivet i lange perioder, er kjempeflink til å jobbe og har en skikkelig motor; kraftigere enn mange andres. Den må bare justeres litt. Vi jobber for at han skal bli maskinfører etter hvert. Han begynner i grøfta, og så tar vi det derfra.

Alle bør få sjansen

Også Fundamentering og Graving AS har rykte på seg for å ta inn personer utenom det vanlige utdanningsløpet.

– Siden 2018 har vi nok tatt inn 10-12 stykker, og selv om de fleste ikke er her i bedriften lenger, har minst fire av dem endt opp med fagbrev. Han ene ringte meg faktisk denne uka og fortalte at han hadde fått fagbrevet, og var veldig fornøyd. Det er jo dette som er motivasjonen. Dessuten er det nesten umulig å få tak i folk, så vi må jo prøve, sier daglig leder Sture Hagfors.

– Det kan også være krevende for oss som bedrift, for det går mye tid og energi med til dette. Vi hadde en her som forsov seg 77 timer på én måned, og da ble vi jo til slutt nødt til å avslutte det. Men de som har kommet på døra her har bestandig fått muligheten. Alle bør få sjansen til å vise at de duger, og da må vi også la dem få prøve en stund. Det er ikke som å

– Jeg var litt nervøs og bekymra for at de andre på jobben skulle være oppgitte over at jeg ikke kunne noe særlig da jeg begynte her. Men sånn har det ikke vært i det hele tatt. Det har vist seg at de aller fleste i denne bransjen er ordentlig hyggelige folk, smiler Sondre.

prøve nye briller; det holder ikke med 14 dager. Det tar nok et halvt års tid før man ser om det fungerer. For de som blir voksenalrlinger er det jo et lengre løp, men forhåpentligvis tar de fagbrev etter fire år, og det løfter også bedriften.

Videre utvidelse?

Etter det vellykkede pilotprosjektet, håper MEFs distriktssjef Jorunn Nyheim at Anleggsløftet vil være med å løfte mennesker inn i anleggsbransjen over hele Nord-Norge. Kanskje også i resten av landet etter hvert?

– Etter at kampanjen ble rullet ut i hele Nord-Norge i forrige uke, har vi allerede fått henvendelse fra 11 kandidater, så det er en veldig god start. Litt av poenget her er at det skal være enkelt. Det er bare å gå inn på nettsiden anleggsloftet.no og registrere seg, så blir man kontaktet, sier Nyheim.

I pilotprosjektet var 17 bedrifter fra Troms med på ordningen. Nå som prosjektet er utvidet til hele landsdelen, er også utvalget bedrifter mye større.

– Vi har fått med flere titalls bedrifter. Samtlige bedrifter vi har kontaktet har faktisk takket ja til å være med, og vi har stadig plass til flere. Dette krever naturligvis litt av bedriftene, men heldigvis har vi en offentlig sektor som bidrar med både lønnskompensasjon, mentorordning og støtte til ulike kurs og utstyr. OKAB har nå også skreddersydd en grunnleggende

kurspakke til kandidatene, som er et direkte resultat av innspill fra bedriftene etter pilotprosjektet i Troms, forteller hun.

– Vi er nå i samtaler med MEF også i andre deler av landet med tanke på å kunne utvide prosjektet videre. Erfaringene hittil viser at målrettet jobb og aktivitet gir gode resultater, og det føles fantastisk å kunne bidra på denne måten, avslutter Nyheim. ●

MEFs distriktssjef i Troms, Jorunn Nyheim, er initiativtaker og primus motor for «Anleggsløftet». Her er hun sammen med Sondre William Aronsen, som stortrives hos Harstad Maskin.

Samlet brøytefolket til brøytedemo

I strålende solskinn, noen få minusgrader og godt med snø, arrangerte Eiksenteret brøytedemo på Gardermoen Raceway i midten av februar. Flere hundre møtte opp for å se og prøve traktorer og utstyr.

Tekst og foto: Njål Hagen – nh@mef.no

Det var perfekt vær for brøytefolket for å ta turen til Gardermoen og årets brøytedemo. Ikke et eneste snøfall var varslet verken tirsdag 11. eller onsdag 12. februar, og Eiksenteret stilte med «alt» av traktorer og utstyr. Tirsdagen var satt av til inviterte fra stat, kommuner og entreprenører, mens onsdagen var åpen dag, og den dagen med flest besøkende.

Fjerde året

– Det er fjerde året vi arrangerer brøytedemo her på Gardermoen. Det er Eiksenteret Bjørkelangen, Gran, Stokke, Hønefoss, Gjøvik, Sarpsborg og Kløfta som er arrangør. I fjor hadde vi nærmere 1000 personer innom i løpet av de to dagene, og vi forventer tilsvarende i år, sier Jan Gunnar Halstvedt, selger ved

Det var i år fjerde gangen Eiksenteret inviterte til brøytedemo på Gardermoen, og mange hundre kom for å se på og prøvekjøre traktorer og utstyr i finværet.

Tore Bjerknes, områdesjef i Massey Ferguson, stilte med åtte traktormodel-ler fra 65 til 425 hk. Den største modellen 9S.425 ble lansert i fjor, og det var første gang den var med på brøytedemo.

Jan Gunnar Halstvedt, selger ved Eiksenteret Kløfta, og et 20-talls representanter fra Eksenterne på Bjørkelangen, Gran, Stokke, Hønefoss, Gjøvik, Sarpsborg og Kløfta stilte med totalt 18 enheter for prøvekjøring.

ALT I SMØREMIDLER til anlegg, skog og landbruk!

- Vi leverer over hele Norge.
- Gunstige priser.
- Vi har også originaloljene for New Holland og CASE (IH) anleggs- og landbruksmaskiner.
- Biologisk nedbrytbare sagkjedeoljer.
- Biologisk nedbrytbare hydraulikkoljer, både syntetiske og vegetabiliske.

NEW HOLLAND
AMBRA
SMØREOLJER

CASE
AKCELA
SMØREOLJER

PETRONAS

KB
Kvalitet siden 1884

Keddell & Bommen AS
Tlf.: 22 06 15 30 / E-post: olje@keddell.no

Det var stor interesse for å prøvekjøre, og det var full aktivitet hele tiden.

Odd Arild Hoel, selger hos Aebi Schmidt Norge, koste seg i sola og hadde tatt med mye brøyte- og strøutstyr, og stilte også med «alpetraktoren» Aebi TT241.

Den elektriske Fendt e107 Vario har en elektrisk motor på 55 kW (75 hk) og en batteripakke på 100 kWh. Når mer ytelse kreves, kan traktoren gi en kortvarig effektøkning til 66 kW (90 hk). Fendt oppgir en batteritid på mellom 4 og 7 timer, og skal ifølge Halstvedt hos Eiksenteret ha klart snørydding med skjær i syv timer. Riktignok ikke under store snømengder.

Eiksenteret Kløfta. Det er Eiksenteret Kløfta, med Halstvedt i spissen, som koordinerer hele arrangementet.

– Vi har til sammen 18 små og store enheter her, og flere samarbeidspartnere som stiller med ploger, freser, kjetting og annet utstyr, sier han. På traktor-siden er det selvfølgelig Massey Ferguson og Fendt, en «alpetraktor» fra Aebi Schmidt og minilaster fra finske Norcar. Av utstyr er det brøyteutstyr fra Lid Jarnindustri (Dalen) og Aebi Schmidt, kjettinger fra Lillese Kjetting og Trygg, dekk fra Vianor og utstyr fra Igland og Ålø.

Første gang

Massey Fergusons nye store modell 9S.425 ble lansert i fjor og var med på brøytedemo for første gang. Mange ville prøvekjøre den 425 hk sterke traktoren som var påmontert Aebi Schmidt D70 brøyteskjær. ●

Eiksenterets brøytedemo ble arrangert på Gardermoen Raceway.

Anders Larsen, selger hos Lillese Kjetting, snakket varmt om kjettinger og den grønne kjettingen 7 mm U-brodd, som han hevder er brøyterens favoritt.

MYE DEKK FOR PENGENE!

Dynamaxx tilbyr et bredt utvalg av anleggsdekk og spesialiserer seg på applikasjoner for lastere, dumpere, veihøvlere og mobilkraner. Dynamaxx fokuserer på å tilby en lav pris, men med en kvalitet som tilfredsstiller kravene til moderne anleggsmaskiner.

IMPORTØR: Norgesdekk AS | T: 4000 1800 | www.norgesdekk.no

Omstridt sjødeponi i Vestland

I forbindelse med byggingen av fellesprosjektet Arna-Stanghelle, som er Norgeshistoriens største tunnelprosjekt, skal ni millioner kubikkmeter steinmasser deponeres i fjorden.

Prosjektet søkte om sjødeponi og fikk godkjent av Statsforvalteren å deponere til sammen 9 mill. kubikkmeter masser, fordelt på tre sjødeponier med ca. 3 mill. kubikk på hver. På bildet, som prosjektsjef Erstad viste forsamlingen, ser man det ene, på Langhelleneset.

Tekst og foto: Runar F. Daler - rd@mef.no

Den årlige fagkonferansen Stein i vei, som arrangeres av Norsk Bergindustri og Veiteknisk Institutt, gikk nylig av stabelen i Bergen. Blant hovedtemaene i år var masseforvaltning, og ikke minst gjenbruk av masser i infrastrukturprosjekter.

– Stein er supermaterialet for det grønne skiftet. Det er et naturlig materiale, det er holdbart, det er sterkt, det er vakkert, det er gjenbrukbart, det har et lavt klimaavtrykk og det er tilgjengelig. Men vi må forvalte dette materialet på en fornuftig og riktig måte, sa styreleder Johnny M. Johansen i Veiteknisk Institutt i sin åpningstale.

4,5 Kheopspyramider

Ett av innleggene på konferansen dreide seg om det kombinerte vei- og jernbaneprosjektet Arna-Stanghelle, og viste utfordringene ved nettopp forvaltningen av ikke-fornybare steinressurser.

Strekningen er en del av hovedkorridoren for transport mellom Bergen og Oslo, og gigantprosjektet er

Katrine Sælensminde Erstad, prosjektsjef i Statens vegvesen, fortalte om fellesprosjektet Arna-Stanghelle, som er Norgeshistoriens største tunnelprosjekt.

et samarbeid mellom Bane NOR og Statens vegvesen der vei og bane skal bygges ut samtidig.

På grunn av Vestlandets topografi, med bratte fjell og dype fjorder, vil traseen i all hovedsak legges i tunnel. Nærmere bestemt skal det bygges hele 80 kilometer tunnel, noe som gjør prosjektet til Norges største tunnelprosjekt gjennom tidene. Dette betyr nødvendigvis også at enorme mengder berg skal sprenges ut, og det er altså her sjødeponiene kommer inn i bildet.

Hele 11,5 millioner kubikkmeter tunnelstein skal tas ut, noe som tilsvarer 4,5 Kheopspyramider, og av dette skal ni millioner kubikk fordeles på tre omtrent like store sjødeponier i Sørfjorden.

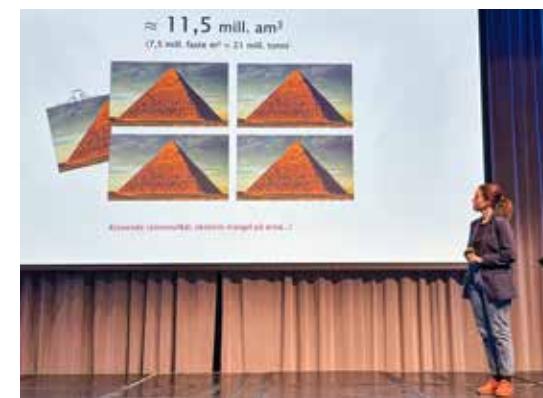
Felles rømningskonsept

Hvorfor skal man bygge dette kjempeprosjektet, til en antatt kostnad på 40 milliarder kroner?

– Dette er hovedtransportåren for både jernbane og vei, mellom Norges to største byer. Denne strekningen er svært skredutsatt. Det har gått over 300 skred her siden veien åpnet i 1991. Den er også veldig ulykkesbelastet, og mer enn 50 mennesker har omkommet på strekningen i samme tidsrom. Det fortalte Katrine Sælensminde Erstad, prosjektsjef i Statens vegvesen, til de drøyt 120 deltakerne på Stein i vei.

– Vossebanen, som er første del av Bergensbanen mellom Bergen og Voss, er den største flaskehalsen på Bergensbanen. Denne jernbanestrekningen ble bygget i 1883. Og i dag har den lavere gjennomsnittsfart enn den hadde den gangen, fortsatte hun.

– Så det er mange gode grunner for å gjøre noe med denne strekningen. Vi har planlagt et tunnel-system på vei og bane, som er gjensidig avhengig av hverandre. Helt sentralt er et felles rømningskonsept, som fungerer slik at dersom det oppstår en situasjon

Hele 11,5 millioner kubikkmeter tunnelstein skal tas ut, noe som tilsvarer 4,5 Kheopspyramider, kunne prosjektsjef Erstad fortelle.

på jernbanen, så rømmer man over til veien, og skjer det noe i veitunnelen, så rømmer man over til jernbanetunnelen.

Norges største masseoverskudd

Det er også felles massehåndtering på prosjektet, og det er der sjødeponiene kommer inn.

Industri- og næringsbygg

Scan QR-koden og se mer!

Fjøsssystemer Bygg er kjent for sine kostnadseffektive bygg med kort byggetid – lagerbygg, redskapshus og industribygg, både isolerte og uisolerte. Våre bygg har en effektiv og kostnadsbesparende konstruksjon med god arealutnyttelse, og vi tilbyr skredderbygde løsninger til fast pris.

Ta kontakt for informasjon, tilbud eller en uforpliktende prat. Fjøsssystemer Bygg, Losnabakkan 50, 2634 Fåvang. Telefon 02634. E-post: bygg@fjossystemer.no

fjossystemer.no **FJØSSYSTEMER**

– Vi skal bygge nesten 80 km med tunnel. Det er krevende topografi i dette området, så vi må inn i fjellet for å kunne gjøre det sikkert. Norges største tunnelprosjekt gir også Norges største masseoverskudd, og vi har jobbet mye med massehåndtering, sa prosjektsjef Erstad til forsamlingen. Hun forklarte at strategien var å jobbe ovenfra og nedover på massehåndteringspyramiden; reduksjon, gjenbruk, gjenvinning, utfylling og til slutt deponi. Likevel sitter altså prosjektet igjen med store overskuddsmasser.

– Et viktig kriterium for oss, var at vi ikke kunne ha transport av disse massene på eksisterende E16, som allerede er en belastet vei. Vi har en maksproduksjon i dette prosjektet på rundt 25 000 tonn masser i døgnet, noe som tilsvarer 6-700 semilastebiler, og det kunne vi ikke akseptere, fortalte hun.

Lukkede nedføringsrør

– Vi var ganske tidlig ute med å planlegge anleggstunneler til Sørfjorden. Den originale planen var å benytte flytende, midlertidige kaianlegg og borttransport på lekter. Vi så imidlertid at transport med lekter har veldig høye klimagassutslipp, og også kostnader. Dermed begynte vi å tenke på sjødeponi, som vi vet er kontroversielt, men vi har jobbet mye med å få akseptable miljøkonsekvenser i anleggsperioden, sa Erstad.

– Den største utfordringen er spredning av finstoff og plastrester. Så vi tok utgangspunkt i disse flytende kaianleggene, og planla lukkede nedføringsrør, der vi kunne slippe massene ut og ned i fjorden. Matematiske beregninger viste at massene på den måten sank direkte bunn og dro med seg finstoffet ned.

«Det er også viktig å påpeke at produktet "tunnelstein" ikke er det samme som stein produsert i ordinære dagbrudd.»

Jon-Ivar Nygård, samferdselsminister

Generalsekretær i Norsk Bergindustri, Anita Helene Hall, og styreleder i Veiteknisk Institutt, Johnny M. Johansen, representerte arrangørene av Stein i Vei.

Sjakt inne i fjellet

Prosjektet søkte om sjødeponi og fikk godkjent av Statsforvalteren å deponere til sammen ni millioner kubikkmeter masser, fordelt på tre sjødeponier med om lag tre millioner kubikk på hver.

– Vi så at midlertidige flytende kaianlegg er krevende og medfører høye kostnader. Derfor har vi nå i stedet planlagt tunneler som går fra Sørfjorden og opp til hovedtunnelene. I enden av en fjellhall bygger vi en skråstilt, sirkulær sjakt med minimum 45-graders helning, og massene deponeres direkte i denne sjakten, med utløp 25 meter nede fjorden. Det er altså den samme lukkede nedføringen, men det foregår i et fjell i stedet for ute i dagen, forklarte Erstad.

– Betydelig lavere klimagassutslipp

I 2024 stilte stortingsrepresentant og nestleder i Venstre, Sveinung Rotevatn (V), spørsmål til samferdselsminister Jon-Ivar Nygård om det ikke finnes alternative løsninger for håndtering av overskuddssteinen. Statsråden svarte at det i lang tid har vært arbeidet med å finne samfunnsnyttig bruk av massene, men at sjødeponi vurderes som det beste og eneste realistiske alternativet.

– Sammenlignet med andre alternativer, gir sjødeponi betydelig lavere klimagassutslipp og akseptable miljøvirkninger i anleggsfasen, samt lavere kostnader og prosjektrisiko. Helt sentralt i søknad og tillatelse, er at prosjektet har utviklet et nytt lukket nedførings-system som hindrer utslipp og spredning av finstoff og nitrogen i de øvre vannlagene i fjorden, skrev Nygård i sitt svar.

– Det er også viktig å påpeke at produktet «tunnelstein» ikke er det samme som stein produsert i ordinære dagbrudd av kommersielle aktører. Usortert tunnelstein inneholder mer finstoff og en relativt liten andel stor stein, som er det som er etterspurt i Europa, påpekte han.

Ikke for sent å komme med løsninger

– Det er synd at stein blir sett på som et problem, og ikke en del av en løsning. Vi er selvfølgelig fremdeles interessert i gode, samfunnsnyttige formål for dette enorme masseoverskuddet. Så det er ikke for sent å ta kontakt dersom man har noen gode løsninger, avsluttet prosjektsjef Katrine Sælensminde Erstad til forsamlingen under Stein i vei-konferansen. ●

Fellesprosjektet Arna-Stanghelle er ferdig regulert og venter nå på investeringsbeslutning, som regjeringen har signalisert vi kommer denne våren. Hele prosjektet skal etter planen ferdigstilles i løpet av 2036.

SMIDIG PÅ VEI, UOVERTRUFFEN I TERRENGET!

912GS

HYDREMA
KEEPS YOU MOVING

elme
MAGNETS
Quality lifting

Løftemagneter og Metallsseparatorer

Egen produksjon,
reparasjon og service

elmemagnets.com

info@elmemagnets.com

Tel: +46 476-150 05

ÄLMHULTS EL-MEK AB

MELKØYA:

Full stans hvis staten snur

Sommeren 2023 ga regjeringen klarsignal om å starte elektrifiseringen av Melkøya i Hammerfest. Flere entreprenører risikerer permitteringer, oppsigelser og store tap på utstyr hvis Stortinget stopper prosjektet.

Tekst og foto: Njål Hagen – nh@mef.no

– Hvis det blir stopp i arbeidet, vil det ha stor påvirkning på store og små MEF-bedrifter både lokalt og i hele regionen. Det vil også få stor innvirkning på næringer i resten av landet, sier Svend Ingvar Hoel Larsen, daglig leder i Larsen Maskin & Transport AS og medlem av MEFs hovedstyre.

Helomvending

Den rød-grønne regjeringen, bestående av Arbeiderpartiet og Senterpartiet, vedtok sommeren 2023 at gassproduksjonen ved Equinors anlegg på Melkøya skulle elektrifiseres. Avgjørelsen har møtt sterk motstand både fra andre partier, Sametinget og reindriftsnæringen.

Nylig fremmet flere partier i Stortinget, deriblant Senterpartiet som tidligere var med på å godkjenne planene i regjering, forslag om å gjøre om vedtaket og dermed stanse anleggsarbeidene.

Arbeiderparti-regjeringen står imidlertid fast på at vedtaket fra august 2023 skal opprettholdes, og at elektrifiseringen skal gjennomføres som planlagt.

Rammer hardt

I Hammerfest er anleggsvirksomheten i full gang, og til anlegg.no opplyser Equinor at om lag 1100 mennesker daglig er involvert i gjennomføringen, og alle vesentlige kontrakter er tildelt.

Totalt er det investert cirka fem milliarder kroner i prosjektet, og rundt 13 milliarder er låst i kontrakter. Byggearbeidet er i gang på alle lokasjoner, og rundt 30 prosent av prosjektet er allerede fullført, opplyser Equinor til nettstedet.

– Vi og flere andre store og små aktører vil bli hardt rammet om prosjektet stanses. Det vil føre til vesentlig lavere aktivitet i regionen, som igjen kan føre til permitteringer og i verste fall oppsigelser og konkurser. Vi er en middels stor entreprenør med 25 ansatte, og over halvparten av arbeidsstokken vil bli berørt ved en eventuell stans, sier Larsen.

– I tillegg vil vi måtte selge unna maskiner og utstyr som er anskaffet til bruk på prosjektet. Selv om det vil bli utbetalt en økonomisk kompensasjon ved stans i prosjektet, vil ikke dette dekke opp for tapet som et

Svend Ingvar Hoel Larsen, daglig leder i Larsen Maskin & Transport AS.

salg av nesten nye maskiner vil påføre oss. Alle vet at det er i starten av maskinens brukstid at verditapet er størst.

Stor usikkerhet

– Ved en stans vil all positivitet i regionen forsvinne. Når myndighetene sender ut slike signaler skaper det stor usikkerhet, og det er helt sikkert at alle nyinvesteringer vil stoppe opp, sier Larsen.

I et intervju til lokalavisen Hammerfestingen sier Larsen at han ikke tror Stortinget kan snu i denne saken fordi man allerede er kommet så langt i utbyggingsprosessen.

– Uansett så er det ikke bare å skru av nøkkelen i gravemaskinene. Hvis det blir stopp i arbeidet med elektrifiseringen, må man bygge ned alt som er bygget opp. Jeg tror det vil være et års arbeid fra et eventuelt vedtak om stopp i arbeidet, til vi kan forlate arbeidsplassen. Det er mye som må bygges ned av installasjoner, sier Larsen.

Juridisk utfordrende

Larsens utsagn understøttes fra flere andre hold, blant annet jus-eksperter Faktisk.no og NRK.no har vært i kontakt med. De mener det skal mye til for å omgjøre forvaltningsvedtaket som ga Equinor og deres samarbeidspartnere tillatelse til å elektrifisere gasskraftverket på Melkøya.

– Et slikt vedtak kan ikke uten videre omgjøres. Skal vedtaket omgjøres, krever det hjemmel i lov, sier jurist og professor ved UiO, Hans Petter Graver, i et intervju til NRK.no.

Han forklarer at når man har gitt en tillatelse, så er utgangspunktet at den gjelder. Man kan ikke trekke tillatelsen uten at det foreligger veldig spesielle omstendigheter.

– Tillatelsene som folk får fra det offentlige kan ikke endres bare fordi flertallet på Stortinget endrer seg, sier han.

Dette bekrefter statssekretær Elisabeth Sæther i Energidepartementet.

– Adgangen til å trekke tilbake et slikt konsesjonsvedtak når utbyggingen er igangsatt og en vesentlig del av investeringene er gjort, er i norsk rett svært begrenset, uttaler Sæther til Faktisk.no

Sæther understreker at det verken er juridisk eller faktamessig grunnlag for å omgjøre beslutningen.

– Det er derfor helt uaktuelt å trekke tilbake godkjenningene knyttet til Snøhvit Future, skriver hun i uttalelsen til Faktisk.no.

MEF-advokat: Betydelig tap

– Hvis byggherre velger å stanse et prosjekt som er under utførelse, så medfører ofte dette et betydelig tap for entreprenørene i hele kontraktskjeden, uttaler advokat Erik Selmer i MEF.

– Entreprenørene kan oppleve å stå på bar bakke med tom ordrebok resten av prosjektperioden. I tillegg vil entreprenøren gå glipp av fortjenesten på resterende arbeider.

Ifølge Selmer er hovedregelen i standardkontraktene NS 8405/06 og 07 at entreprenøren kan kreve avbestillingserstatning for sitt økonomiske tap, forutsatt at reduksjon av netto kontraktsarbeider er større enn 15 prosent av samlet kontraktsum. I underentreprenørstandardene 15/16 og 17 er hovedregelen at entreprenørene må tåle en reduksjon på netto 20 prosent før de har rett til å kreve avbestillingserstatning.

– Hvilke rettigheter og plikter entreprenøren har ved stans, må selvfølgelig vurderes konkret for den enkelte avtale, legger han til. ●

Melkøya er ei øy utenfor Hammerfest i Finnmark fylke. På øya er det bygget et anlegg for mottak og prosessering av naturgass fra Snøhvitfeltet i Barentshavet. Elektrifiseringen skal erstatte dagens gass-turbiner med strøm fra kraftnett. Det skal ifølge Equinor redusere CO2-utslippene fra anlegget med rundt 850 000 tonn årlig.

Utvider verdens nordligste akvarium

Turistene strømmer til Tromsø som aldri før. Opplevelsessenteret og akvariet i byen, Polaria, bygger nå ut for å komme utviklingen i møte. Ikke minst skal de populære selene få bedre fasiliteter og mye større boltreplass.

Slik skal nye Polaria bli når det snart står ferdig. (Illustrasjon: AT arkitektur)

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Polaria ligger rett ved siden av Framsenteret i sentrum av Tromsø, og ble etablert blant annet for å formidle forskningen om klima og miljø i Arktis som utføres ved senteret. Selve bygningen, som ble tegnet av JAF Arkitektkontor, er et landemerke i byen, og forestiller isflak som skyves opp på land. Det nye bygget, som ligger nederst mot vannet og får en flott veranda i front, blir en integrert del av disse isflakene.

Nord-Norges største attraksjon under tak

– Allerede da Polaria åpnet, i 1998, var det for lite. Det var dimensjonert for 40 000 besøkende, men tiltrakk seg over 70 000 mennesker i åpningsåret. Siden har vi hatt en jevn økning, og året før pandemien hadde vi nærmere 145 000 gjester. Dette er faktisk den største attraksjonen i hele Nord-Norge under tak. Kun Nordkapp og Fjellheisen i Tromsø er mer besøkt i hele landsdelen, sier en entusiastisk direktør for Polaria, Anne Grete Johansen.

– Med det reiselivet vi forventer i Tromsø fremover, med bortimot 70 prosent økning frem mot 2030, så må vi jobbe hardt for å beholde og forhåpentligvis øke vår andel av dette. Og det er jo litt av grunnen til at vi bygger ut nå. Vi håper å passere 200 000 besøkende de neste fem årene, sier hun.

Det er for øvrig Eiendomsspar AS som eier bygget og er byggherre for prosjektet. Stiftelsen Polaria leier lokalene av Eiendomsspar.

Én million liter vann

Den desidert største attraksjonen på Polaria, er de seks selene; tre storkobber og tre steinkobber. Publikum strømmer til for å se trening, og ikke minst foring, av de to selartene. Man kan også observere dem gjennom undervannsvinduer og en egen undervannstunnel. Nå skal altså de populære selene få større plass å bevege seg på.

– Det er faktisk ingen andre akvarier i verden som har de arktiske selene, storkobber. Så uansett hvor mye forskning vi klarer å hoste opp, så trekkes gjestene mot storkobbene. I dagens basseng er det ca. 350 000 liter vann. Det nye bassenget vil bli neste tre ganger så stort, og vil romme én million liter vann. Det vil også bli et utendørsbasseng, som publikum har tilgang til, og selene kan dermed velge om de vil være inne eller ute. Akkurat nå har vi et dansk firma her, som bygger naturtro landskap både inni og rundt selbassengene, forteller Johansen.

– Ikke minst får vi en fantastisk ny tribune, hvor 300 personer kan se foringen og treningen av selene. Det blir en imponerende frontvegg mot øst med dagslys, og også fra vest slippes lys inn. Dette skaper en helt ny opplevelse sammenlignet med i dag. Det nye bygget får tre etasjer, og vi kan bruke huset døgnet rundt til mange ulike formål. Vi får også et flott klasserom og et mye bedre undervisningstilbud.

Direktør for Polaria, Anne Grete Johansen, og Jon Egil Sørensen, daglig leder i Einar Sørensen Maskin-entreprenør AS.

Polaria, det ikoniske opplevelsessenteret og akvariet i Tromsø, utvides og oppgraderes. Offisiell åpning er 2. desember i år, men allerede før påske skal de nye arealene etter planen åpnes.

Den spesielle bygningsmassen skal forestille isflak som skyves opp på land. Nybygget, som ligger nederst mot vannet, blir en integrert del av disse isflakene.

Den desidert største attraksjonen på Polaria, er de seks selene. Nå skal de få større plass å bevege seg på, og de kan velge om de vil oppholde seg i bassenget inne eller ute.

Gulvet under havnivå

Den lokale bedriften Einar Sørensen Maskinentreprenør AS har grunn- og utomhusarbeidene på prosjektet, som underentreprenør for Econor AS, som også er basert i Tromsø.

– Vi har vært med fra dag én på prosjektet, med utfylling i sjøen. I og med at det skulle bygges ute i sjøen, måtte vi fylle opp med masser til vi var på kote +1, så peleriggen kunne stå der uten å bli tatt av springflo. Da pejobben var ferdig, måtte vi grave en del masser vekk igjen for å komme ned på kote -1, der gulvet skulle støpes. Vi måtte forresten rive litt av den eksisterende bygningsmassen før vi kunne starte

Det nye bassenget vil bli neste tre ganger så stort som dagens, og vil romme én million liter vann. Akkurat er et dansk firma på plass og bygger naturtro landskap både inni og rundt selbassengene, kan forteller Anne Grete Johansen fortelle.

utfyllingen, forteller Jon Egil Sørensen, daglig leder i Einar Sørensen Maskinentreprenør.

– Akkurat nå holder vi på med vann og avløp, og den nye sjøvannsledningen inn til bassenget. I tillegg legger vi inn strøm og gjør litt overflatearbeid på utsiden av nybygget. Bygget er som nevnt fundamentert på peler, både for bæring av selve bygget og for å hindre oppdrift av bassenget. Vi benyttet 10-12 meter lange stålpeler, som ble boret gjennom løsmasser og gyst fast mellom tre og fire meter ned i fjell, forklarer han.

Det at pelene ble boret og ikke slått ned, var en stor fordel med tanke på støy for både dyrelivet og besøkende. Polaria har nemlig vært åpent under hele byggeperioden.

Ikke vært stengt ett minutt

– Vi får ikke noe offentlig støtte, og lever kun av billettinntekter. Derfor hadde vi hjertet i halsen under byggeperioden, for om vi klarte å holde åpent. Og det har vi jaggu meg fått til, skyter Anne Grete Johansen inn.

– Helt siden de startet å rigge her i august 2023, har vi hatt åpent kontinuerlig; vi har ikke vært stengt ett minutt! I fjor, under den mest hektiske byggeperioden, hadde vi 134 000 gjester her. Det synes vi er ganske mirakuløst. I tillegg økte vi omsetningen i byggeperioden med 55 prosent, og omsatte i fjor for 38 millioner kroner. De fleste gjestene våre er internasjonale, og om vinteren er hele 90 prosent av de besøkende fra andre land. Nå i februar har det vært helt vilt, sier hun engasjert.

Trang tomt

Av andre utfordringer underveis i prosjektet, nevner Jon Egil Sørensen det rent praktiske ved at de arbei-

I det nye bygget vil det blant annet bli en stor tribune, hvor 300 personer kan se foringen og treningen av selene. Det blir også en imponerende frontvegg mot øst med dagslys, og også mot vest kommer det inn lys. (Illustrasjon: AT arkitektur)

der på en trang, litt utilgjengelig tomt, samtidig som publikum ferdes i området.

– Det er trangt og litt kronglete å komme til her, og vi har hatt lite tumleplass å gjøre jobben på. Nybygget står jo omtrent ute i havet, og det er verken kjørevei eller gangvei rundt det. I tillegg er hele tomta avretta under havnivå, sier han.

– Så har vi selvfølgelig vært nødt til å ta kontinuerlig hensyn til både dyrene, publikum og aktivitetene på senteret. Den største utfordringen har nok vært det trafikale utenfor. Vi har holdt selve anleggsområdet avsperrert, men vi har også måttet kjøre maskiner og utstyr forbi hovedinngangen, og der kommer det mildt sagt folk fra alle retninger. Det eksisterende bygget ligger forresten delvis på en gammel søppelfylling. Vi har derfor fjernet en god del forurensede masser fra tomta, og kjørt dem til Stormoen avfallsdeponi i Balsfjord kommune, nesten ti mil unna.

Offisiell åpning 2. desember

Da Anleggsmaskinen er på besøk mot slutten av februar, pågår det hektisk arbeid både utenfor og inne i det nye bygget. Tiden fram mot åpning er nemlig kort.

– Vi håper å kunne åpne de nye arealene for publikum før påske i år. Foreløpig dato er 14. mars, og det er jo ikke lenge til. Deretter vil det bli en periode med opprydning og utomhusarbeider, noe som vil foregå til utpå sommeren, sier Polaria-direktør Anne Grete Johansen.

– Først mot slutten av året, nærmere bestemt 2. desember, skal vi ha offisiell åpning. Da er det nemlig nøyaktig 27 år siden Kong Harald var her og sto for den høytidelige åpningen. Om han kommer tilbake denne gang, er usikkert, men det skal i hvert fall markeres skikkelig, smiler hun. ●

Polaria ligger flott til nede ved vannet i Tromsø sentrum, vegg i vegg med Framsenteret.

Gjennom disse rørene skal Polaria få sjøvann inn i selbassengene

SCANIA WINTER 2025:

Diesel, gass og elektriske Scania på veiene i Trysil

Norsk Scania stilte med ikke mindre enn 24 modeller til Scania Winter 2025 i Trysil. I løpet av fire uker fikk nærmere 1000 norske og internasjonale kunder og journalister kjenne på forskjellene mellom det å kjøre V8 diesel, gass og lydløse elektriske lastebiler. I motsetning til i fjor ble det kun forbruk av diesel og ikke en eneste ampere for vår del.

Denne Scania 40R var det aller første eksemplaret med den nye elektriske drivlinjen EM C1-4. Effekten er 400 kW og den er utstyrt med en batteripakke på 416 kWh. Akselavstanden er 3,25 meter, som er den konfigurasjonen norske kunder etterspør.

Tekst og foto: Njål Hagen – nh@mef.no

Scania Winter er blitt en institusjon. Det var i år 13. gangen det ble arrangert, og til forskjell fra tidligere år var den første uken i regi av Scania-fabrikken, og de hadde invitert journalister fra mange europeiske land. Resten av ukene var det kunder av Norsk Scania som fikk prøvekjøre lastebiler med diesel- og el-motorer på veiene i Trysil.

Det er 15 år siden den norske Scania-forhandleren sparket i gang arrangementet. For med unntak av pandemi-år, har det vært arrangert hver vinter siden 2010. For de besøkende var det også denne gangen en full produktrekke, fra de minste distribusjonsbilene til 60-tonns tømmerbilsett som kunne prøvekjøres.

Rutinen på Scania Winter er, som det har vært de fleste foregående årene, ankomst flyplassen i Trysil på formiddagen og prøvekjøring hele ettermiddagen.

Under Scania Winter 2024 var det mulighet til å prøvekjøre totalt 24 lastebiler – elektrisk, gass og diesel.

På kvelden er det forskjellige sosiale arrangementer på Radisson Blu Resort Trysil, før det hele rundes av dagen etter med seminar før hjemreise.

Siste helgen inviterte som vanlig Norsk Scania til åpen dag, hvor et stort antall lastebilinteresserte kom på besøk. I motsetning til tidligere år var det i år to åpne dager og ikke bare én – lørdag 1. og søndag 2. februar.

«Norsk» trekkvogn

Hele 24 forskjellige lastebiler stod klare til prøvekjøring ved ankomst flyplassen. Også i år gikk arrangementet over fire uker i januar og februar. Det begynte som nevnt med en uke med internasjonale journalister i regi av fabrikken i Sverige. Deretter var det tre uker med norske kunder.

Scania Winter 2025 var anledning for mange kunder til å prøve Scanias BEV-lastebiler (Battery Electric Vehicle) på offentlig vei.

Flere elektriske Scaniaer sto klare for prøvekjøring

Scania Super 80 er en jubileumsmodell tatt frem for å markere at det er 80 år siden Scania ble etablert i Norge. Super 80 vil bli laget i en eksklusiv og begrenset serie, og blir tilgjengelig i alle typer chassis, og kan brukes på de fleste typer kjøring. Det være seg tippbil, krokbil, tømmerbil eller trekkvogn. (Foto: Norsk Scania)

Scania R460 6x4 CNG er nå tilgjengelig med mer tankkapasitet. Den er blitt utstyrt med ekstra gasstanker montert bak førerhytta og har nå totalt 234 kg.

De mange tusen besøkende, som i år eller de siste 15 årene har vært på Scania Winter, vet at det ikke mangler på lastebiler og muligheter. I fjor kjørte vi bare elektriske, mens i år ble det kun kjøring av lastebiler med forbrenningsmotor for vår del.

I år lot vi oss friste til å både kjøre brøytebil og til å ta en skogtur med den gamle 93M-en fra Forsvaret.

på den 14 kilometer lange ruta som går fra flyplassen i Trysil, ned til Nybergsundbrua og opp til flyplassen igjen. Det er en rute med både mye utforbakke for å kjenne på regenerering, og en tilsvarende lang, seig motbakke hvor lastebilene må yte maks.

Norsk Scania kunne også vise frem det aller første eksemplaret med den nye elektriske drivlinjen, som har fått betegnelsen EM C1-4. Forkortelsen EM står for Electric Machine, 1-tallet viser at det er én el-motor og 4-tallet angir antall gir. Eksemplaret i Trysil var en trekkvogn med effekt på 400 kW og

Scania Winter er et kjærkomment arrangement i Trysil. Mange overnattinger med middag hver kveld bidrar godt til hotellnæringen. Positive effekter har det også for NMK Trysil, som eier og driver motorbanen på flyplassen. Klubben gjør en fremragende innsats når det gjelder uteområder, lokaler og ikke minst servering av velsmakende elggryte til lunsj hver eneste dag. For ikke å glemme vafler med Scania-logo.

utstyrt med en batteripakke på 416 kWh. Den kan også leveres med 728 kWh installert batterikapasitet, men da med lengre akselavstand. Den ekstra batterikapasiteten løses ved å plassere en ekstra batterimodul under førerhytta. Trekkvogna har betegnelsen 40R og kan leveres i akselkonfigurasjonen 6x2 (kommer som 6x4 etter hvert), og har en akselavstand på 3,25 meter. Dette er den konfigurasjonen som norske kunder etterspør, og er 90 centimeter kortere enn det som er blitt levert tidligere.

80 år

Norsk Scania fyller 80 år i 2025, og det markeres med jubileumsmodellen Super 80 som vil bli laget i en eksklusiv og begrenset serie. Alle bilene vil være bygget på R- og S-serie lastebiler med sovehytte og høyt tak. Felles for alle er svart hytte med dekor og detaljer lakkert i gull. Tilhørende detaljer tas igjen innvendig i bilen.

Dessverre var ikke jubileumsmodellen klar til presentasjon under pressearrangementet, men alle norske kunder som deltok de tre påfølgende ukene fikk både se og prøvekjøre flere Super 80-modeller.

80-årsjubileet vil bli markert over hele Norge, med blant annet markeringer på alle 45 Scania-anlegg. Det hele starter til våren med en turné fra anlegg til anlegg, og vil fortsette gjennom hele sommeren og høsten.

Som nevnt i ingressen var det kun diesellastebiler vi kjørte denne gangen. Årsaken skyldes rett og slett av vi hadde kjørt nesten alle el-lastebilene på forskjellige arrangement i løpet av 2024, og at det var lenge siden forrige gang vi hadde hørt brummingen fra V8-motoren. Og foreløpig er det nå sånn at de aller fleste nye Scania-lastebilene som selges er med forbrenningsmotor, enten diesel og gass. ●

Lei av vanskelige systemer for håndtering av anbud?

Det var vi også!

Derfor utviklet vi Anbudsportalen
– laget av fagfolk, for fagfolk!

Anbudsportalen.no

Under pressearrangementet ved Caterpillars demosenter i Malaga slapp maskinprodusenten et stort antall maskinnyheter. Totalt har Caterpillar lansert 175 nye modeller siden 2019.

Stort antall Cat-nyheter i jubileumsåret

Under et internasjonalt pressearrangement ved demosenteret i Malaga presenterte Caterpillar et massivt slipp av nye Cat-maskiner. Flere vil bli å se på Bauma i München i april, hvor også 100-årsjubileet blir tydelig markert.

Totalt ni dosere fra D2 til D9 er oppgradert til Next Gen, og D8 er den nyeste. Denne D6'en er lakkert i jubileumsfargen «Centennial Grey».

Tekst og foto: Njål Hagen - nh@mef.no

Siden dette bladet skulle i trykken bare timer etter at Caterpillar lanserte alle nyhetene, rakk vi bare å få med en liten smakebit i denne omgang. Resten får du presentert i neste nummer.

I 2017 startet Caterpillar fornyelsesprogrammet kjent som Next Gen (neste generasjon), og i 2018 ble første Next Gen-maskin levert i Norge. Dette var en Cat 320 som ble solgt til Tromsø-entreprenøren Roald Madsen AS.

100 år

Siden den gang er det kommet til flere Next Gen-modeller, og under pressearrangementet i Malaga i februar, slapp Caterpillar et stort antall nye.

Veihøvelen 140 erstatter 150, som Cat har sluttet å produsere, men som dukker opp igjen som Next Gen i 2027. 140 er helt ny modell som er 300 kg lettere og har 15 hk færre enn 150, og leveres enten som AWD eller tandemdrift. Modellen vil bli vist for første gang på Bauma.

Fra Caterpillars produktspesialister fikk vi blant annet presentert 9 nye dosere (D2-D9), 17 hjullastere (906-982), 64 beltegravere (301.5-395), veihøvelen 140, tipptrucken 775, jernbanemaskinen M323, materialhåndteringsmaskinen MH3032, tandemvalsen CB10, og et stort antall nye kompaktmaskin-modeller.

Caterpillar feirer 100 år i år, og markerer dette med blant annet et visst antall jubileumsmaskiner som lakkres i gråfargen «Centennial Grey», som er nesten lik farge som det var på de første Cat-maskinene. Flere av disse har Pon Equipment reservert og skal selges til norske kunder. ●

Den batterielektriske hjullasteren 950 er én av totalt 33 som er bygget. De andre 32 er på test rundt om i verden, og én av disse er i Norge. Når modellen blir klar for salg er fortsatt uvisst.

Modellserien av kompaktlastere er fornyet med blant annet 255/250 (belter og hjul), og 285 og 285 XE, som blir den største i serien.

scanvaegt
systems

SCANX.NET SCANMOBILE: BEDRE FLYT I ARBEIDSDAGEN OG ØKT INNTJENING

ScanMobile er en skybasert modul til raskt og enkelt registrering av inn- og utveing på bilveker. Det skjer på smarttelefonen og nettbrettet - noe som sparer mye arbeidstid og gir stor bevegelsesfrihet.

ScanMobile skaper fordeler som:

- Sikkerhet for korrekt registrering
- Oppretting av midlertidig tara/tomvekt
- Effektivt arbeidsflyt og dataregistrering
- Fullt overblikk over alle biler på plassen
- Brukervenlig med fleksibelt oppsett.

**100% MOBILITET
FULLT OVERBLIKK
RASK BETJENING**

Scanvaegt Systems AS

Skjærvaveien 36 • 1466 STRØMMEN • Norge
Tel. +47 9664 6700 • post@scanvaegt.no • scanvaegt.no

Kurs i myrrestaurering

Etter mange tiår med grøfting og drenering av myrer her i landet, har pendelen snudd. Mer enn 140 myrområder har blitt restaurert siden 2015, og mange flere står for tur. Bedrifter som vil være med på dette arbeidet kan nå ta kurs i myrrestaurering på Norges grønne fagskole – Vea.

Tekst: Runar F. Daler – rd@mef.no

Myr er viktig for både naturmangfold og klima, men myrarealet i Norge er de siste 80 årene redusert med en tredel på grunn av grøfting, oppdyrking, skogplanting, torvuttak og utbygging, ifølge Miljødirektoratet. Nå er vi imidlertid inne i restaureringens tiår, og myrområder landet over skal tilbakesføres til sin naturlige tilstand.

Krav om kurs

Dette innebærer mye arbeid for entreprenører i tiden

Kursholderne er Suzanne Wien og Kjøl Øystein Falklev. (Foto: Kari Utgaard, GD)

som kommer, og kan være et kjærkomment ben å stå på i usikre tider med mindre tradisjonelt grunnarbeid. Nylig kunngjorde Statsforvalterens fellestjeneste en konkurranse om rammeavtale for myrrestaurering over hele Norge, fordelt på ti regioner, hvor tilbyder kunne levere tilbud på inntil tre regioner. Ett av kravene var imidlertid at entreprenøren har tatt kurs i myrrestaurering.

Tre deler

Nå tilbyr Norges grønne fagskole – Vea kurset «Innføring i myrrestaurering». Kurset er delt inn i tre deler, der den første delen er en introduksjon, hvor anleggsteknikk for myrrestaurering står sentralt. Den andre delen handler om regelverk relatert til myrrestaurering, samt digitale verktøy som kan brukes i planlegging og gjennomføring. Den tredje delen er praktisk, og består av en dag ute i felt på en myr som er under restaurering. ●

MER INFO

For mer informasjon om kurset og påmelding, se fagskolen Veas egne nettsider: vea-fs.no/myrrestaurering. Påmeldingsfristen er 9. april 2025.

A JOHN DEERE COMPANY

WIRTGEN GROUP

Redusere energiforbruk

► www.wirtgen-group.com/reduced-temperature-asphalts

Opplev WIRTGEN GROUP live på **bauma** Munich 07-13 april 2025, Plass: FS.1011

SMARTER. SAFER. MORE SUSTAINABLE.

CLOSE TO OUR CUSTOMERS

WIRTGEN GROUP tilbyr også sofistikerte løsninger for arbeid med lavtemperatur asfalt (LTA). Det er stadig større fokus på asfaltens betydning i miljøregnskapet, de potensielle energibesparelsene er store og valg av løsning er viktig. WIRTGEN GROUP teknologier bidrar til å sikre at produksjon og prosessering av LTA kan utføres effektivt og med høy kvalitet.

► www.wirtgen-group.com

WIRTGEN / VÖGELE / HAMM / KLEEMANN / BENNINGHOVEN

Styreleder Fredrik Brandal (t.h.) og daglig leder Jon Eskedal i Norsk Utleieforening ønsket et rekordstort antall deltakerne velkommen til Utleiekonferansen 2025.

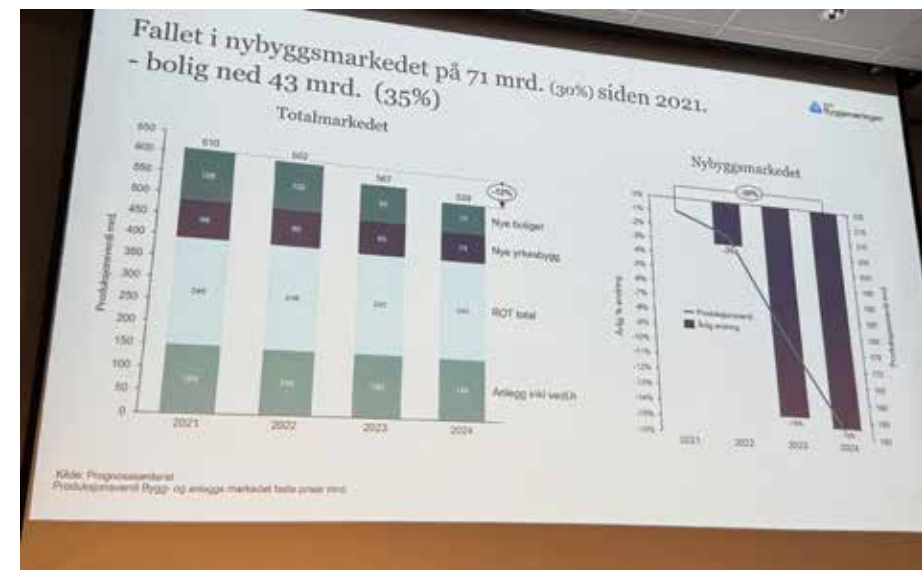
– Totalvolumet for bygg og anlegg har falt med 12 prosent, og om man ser på boligbygging er fallet på 35 prosent. Hele 70 milliarder kroner er borte siden 2021, forklarte Eirik Gjelsvik, styreleder i NHO og konserndirektør i Backe. En nedgang han mener beslutningstakere og politikere burde sett komme om de hadde forholdt seg til riktige tall.

Selv om markedet er utfordrende, ser han store muligheter for utleiebransjen.

– Noen har sagt at man aldri skal unngå en god krise, men vi har noen dumper og utfordringer. Det er i slike tider vi skal vise at vi har relevante maskiner, og vi skal passe på den kunnskapen vi har i folka våre. Og vi må sørge for at næringen skal se at å leie er det naturlige valget i stedet for å kjøpe maskiner selv. Vi er svaret på delingsøkonomien, sa Brandal.

Festmiddag

I tillegg til utstilling, med over 50 utstillere, og nettverksbygging, tok konferansen opp viktige temaer som nye standardkontrakter, markedsutsikter og rekruttering. Det grønne skiftet var også et sentralt tema.

Som vanlig ble det arrangert festmiddag på kvelden hvor utleieprisen deles ut. Det var også kåring av beste utstillere, som i år ble Correct Maskin AS.

Når det gjelder slagordet – «selg bæra du har» – så hadde utleieforeningen hentet dette fra en historie Petter Stordalen elsker å fortelle fra da han solgte jordbær og som var hans start på karrieren. ●

«Selg bæra du har»

Tittelen på denne saken er slagordet Norsk Utleieforening hadde gitt Utleiekonferansen 2025. Det ble nok ikke solgt noen bær på Gardermoen 13. februar, men det var mange som hadde tatt turen til det som er utleiebransjens viktigste møteplass.

Tekst og foto: Njål Hagen – nh@mef.no

Utleiekonferansen 2025 ble arrangert 23. januar på Gardermoen, og styreleder Fredrik Brandal og daglig leder Jon Eskedal fra Norsk Utleieforening kunne ønske et rekordstort antall deltakerne velkommen til den 19. Utleiekonferansen. Konferansen samlet over 300 deltakere fra små og store utleieaktører, som i en krevende tid ser både utfordringer og muligheter.

Imponert over bransjen

Brandal påpekte at 2024 har vært et krevende år, spesielt for boligbygging, men han er imponert over bransjens evne til å tilpasse seg.

– Da jeg sto her for ett år siden var vi litt bekymret for hvordan markedet skulle være for oss. Ser vi oss tilbake ser vi at deler av bygg og anlegg har hatt det

krevende, blant annet de som er innen boligbygg. 2024 var et år som vi vil huske. Men jeg er sterkt imponert over bransjen vår og leverandørene våre. Det er gjort kjempestore steg innen maskiner, utstyr, digitalisering, det grønne skiftet og for å møte de kravene som kommer, sa Fredrik Brandal, som til daglig er adm.dir. i Ramirent.

Svaret på delingsøkonomien

Han understreket viktigheten av sikkerheten i bransjen.

– Det viktigste for oss er å ha sikre maskiner og sikre tjenester, slik at våre kunder og ansatte kommer trygt hjem fra jobben hver dag. Her skal vi være skikkelig stolte over hvordan vi har klart å utvikle vår bransje over tid, legger styrelederen til.

Over 50 leverandører til utleiebransjen viste frem produkter og tjenester til de rundt 300 deltakerne.

Mellom krysset i Øyresvika og Lågen bro ved Trosset, planlegges den 4,2 km lange Vingnestunnelen. Den vil ha to løp, ett for hver kjøreretning, og nødutganger som gangbare tverrforbindelser mellom løpene. E6 og tunnelen blir smalere enn opprinnelig planlagt. Det sparer 40 dekar med landbruksjord, skog og strandsone. (Illustrasjon: Nye Veier/Norconsult)

Nye Veier og AF Gruppen har signert kontrakten for utbygging av 23 km ny firefelts motorvei mellom Roterud og Storhove langs Mjøsa.

Av: Redaksjonen – anleggsmaskinen@mef.no

Kontrakten omfatter bygging av 23 kilometer firefelts motorvei fra Roterud nord for Biri i Gjøvik kommune til Storhove i Lillehammer kommune. Veien får fartsgrense på 110 km/t og det skal blant annet bygges en 4,2 kilometer lang tunnel forbi Lillehammer, ny bro over Lågen og tre kryss.

– Kontraktsigneringen er en betydningsfull milepæl for alle som har arbeidet for og sett frem til dette viktige samferdselsprosjektet. Utbyggingen av E6 Roterud-Storhove er det femte store veiprojektet som realiseres av Nye Veier i Mjøsregionen, og vi er godt i gang med planleggingen av de neste, uttaler administrerende direktør Anette Aanesland i Nye Veier, i en pressemelding.

4,2 km lang tunnel

Det er gjennomført en svært grundig og omfattende

Den nye broa blir plassert tre km nord for dagens bro. Dette flytter mye trafikk bort fra Lågens utløp til Mjøsa, som er et viktig hekkeområde for fugler. Lengden på broa er i løpet av planleggingsprosessen redusert fra 960 til 540 meter. Bredden er redusert fra 23 til 19 meter. (Illustrasjon: Nye Veier/Norconsult)

samhandlingsprosess med AF Gruppen og Norconsult i forkant av kontraktsigneringen for å forbedre veiprojektet og bidra til en mer skånsom utbygging med redusert klimaavtrykk, heter det i meldingen.

– I dag går allerede en sterkt trafikkert E6 gjennom en svært sårbar del av Lågendeltaet naturreservat. I tillegg gir dagens vei en del støy og ulemper til de som bor nær veien. Når prosjektet er ferdigstilt, vil en betydelig strekning av dagens E6 langs naturreservatet legges i en 4,2 km lang tunnel. Vingnestunnelen vil flytte mye av trafikken vekk fra de mest sårbare områdene for fugl, samtidig som lokalbefolkningen og boligområder i Lillehammer skjermes fra trafikkstøy, sier utbyggingsdirektør Espen Almlid.

– Bruken av fremskryvningsbro over Lågen vil også bidra til redusert byggeaktivitet i tilknytning til naturreservatet. Etter at fundamenter er etablert, vil brodekket bygges på land, og deretter skyves ut over elva. En fordel med denne typen bro er at byggingen i større grad kan tilpasses tidspunkter som hensynar naturmangfoldet, og mer av arbeidet kan gjøres utenfor selve elva og i større avstand fra reservatet.

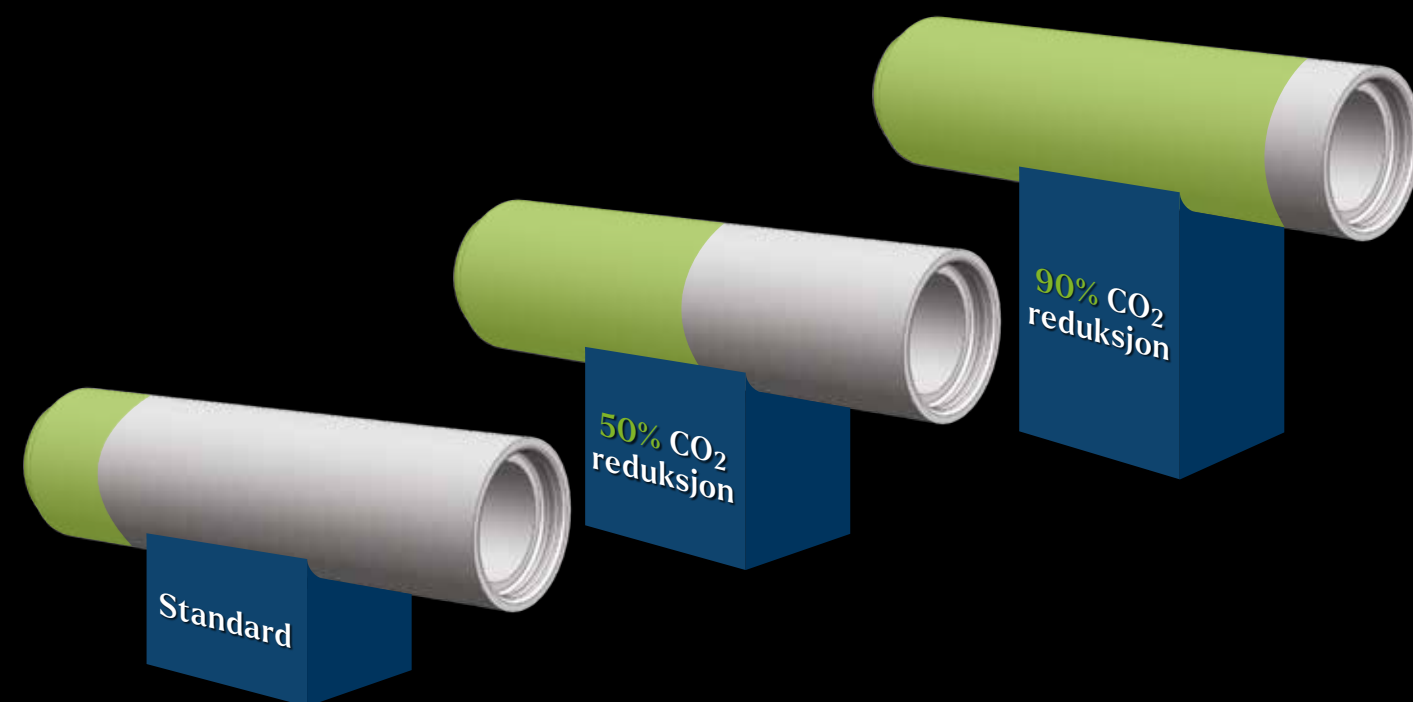
Satser på Innlandet

– Vi har allerede fullført byggingen av 43 kilometer med ny E6 fra Kolomoen til Moelv, og arbeidet nord for Lillehammer er godt i gang. Nå skal vi raskt starte utbyggingen fra Biri til Lillehammer. Vår plan er å fortsette den helhetlige utbyggingen av trafikksikre veier i Mjøsregionen videre nordover fra Moelv. Det satses på Innlandet, sier Anette Aanesland. ●

Totalrammen for utbyggingskontrakten er på 6,35 milliarder kroner (eks. mva.). Anleggsarbeidet vil startes opp i løpet av kort tid. Veien skal etter planen åpnes i løpet av sommeren 2030.

Hvor GRØNN vil du være? Ta miljøbevisste valg!

Nå kan du få betongrør med 90% lavere CO₂ fotavtrykk.

Basal inviterer til landsdekkende stormøter med fokus på hvordan vi sammen kan redusere klimagassutslipp i bygg- og anleggsprosjekter.

Møtet er for deg som vil ligge i front i det grønne skiftet og som ønsker å bruke bærekraftige løsninger i praksis.

Scan QR-koden
og MELD DEG PÅ

BASAL
BETONG
naturligvis

MEF lanserer podkast

Denne våren lanserer MEF sin egen podkast, som har fått navnet **Anleggspraten**. MEF-sjef Julie Brodtkorb skal invitere politikere, bransjepersonligheter og andre spennende mennesker til studio. Og du kan komme med forslag til tema.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

– Vi har tenkt på dette ganske lenge, og når hovedstyret i MEF nå mente det var et sterkt ønske der ute om at vi lager en podkast, så var det et bare å sette i gang, sier en sedvanlig smilende og engasjert MEF-sjef til Anleggsmaskinen.

– Målet er å nå ut til flest mulig i våre kanaler, og når vi vet at svært mange i bransjen kjører mye bil, og mange av dem hører på podkaster, så har vi stor tro på at det kan være et marked for vår egen podkast, sier hun.

Programleder Brodtkorb

Det er altså Brodtkorb selv som skal fungere som programleder for den nye podkasten. Det skal skje fra et eget studio som nå er etablert på MEF-kontoret i Oslo. MEF-sjefen har mange tanker om hvem hun vil ha i studio og hva som skal tas opp. Uten å røpe

for mye konkret foreløpig, sier hun følgende:

– Vi har lyst til å invitere inn folk som lytterne er nysgjerrige på, enten det er politikere, kjente personer i bransjen eller andre. Og vi vil ta opp temaer som engasjerer lytterne. Det kan for eksempel dreie seg om lover og regler eller spennende ting som skjer i bransjen, sier hun.

– Live-podkaster fra våre større arrangementer rundt omkring i landet, er også noe vi skal se på.

Planlagt oppstart i slutten av mars

Foruten Brodtkorb, vil MEFs nestleder Roger Ingebriksen være assisterende programleder. Kommunikasjonssjef i MEF, Fredrik Tronhuus, er redaktør for podkasten, mens kommunikasjonsrådgiverne Andrea Holtekjølen og Kari Druglimo-Nygaard er produsenter.

MEFs administrerende direktør, Julie Brodtkorb, skal invitere spennende personer og ta opp aktuelle og interessante temaer i den nye podkasten til MEF, Anleggspraten. (Foto: Runar F. Daler)

– Vi har lyst til å få fram de gode historiene fra bransjen, men også ta opp aktuelle temaer som opptar våre medlemmer. Julie blir podkastens ansikt utad, som en slags talsperson for maskinentreprenørene. Vi tenker også at denne kanalen kan ha andre gjesteopptredener med faglige temaer som er interessante for folkene våre, sier redaktør Fredrik Tronhuus.

– Vi tar sikte på oppstart av podkasten rundt månedsskiftet mars/april, og planen er i utgangspunktet å publisere én episode i måneden. Vi gleder oss veldig til å komme i gang!

Send inn forslag

– Dersom Anleggsmaskinens lesere har ideer eller ønsker om temaer som bør tas opp i podkasten, så send oss gjerne en e-post om det, oppfordrer Julie Brodtkorb.

– Vi tar også imot forslag om hvilke personer dere ønsker at vi skal invitere til studio. Forslagene kan sendes til podcast@mef.no, avslutter hun. ●

MEFs nye podkast vil være tilgjengelig der du hører podkast!

MEF tar sikte på å starte opp podkasten i mars/april, og vil i utgangspunktet publisere én episode i måneden.

Kommunikasjonssjef i MEF, Fredrik Tronhuus, er redaktør for podkasten. (Foto: Audun Reiersen)

I samarbeid med Fredheim Maskin AS

Salg og utleie av Neuenhauser kvern og sikteverk

Gneisveien 1, 1816 Skiptvet

Tlf. 959 84 437, post@ksr-maskin.no

www.ksr-maskin.no

- ◆ Targo 2500E ZERO grovkvern
- ◆ Energibesparende direkte drift
- ◆ Reversemodus i full drift
- ◆ God servicetilgang til alle maskindeler
- ◆ 100% Elektrisk, lavest mulig energibehov

- ◆ NH6020E ZERO trommelsikt
- ◆ Allrounder i aller type masse
- ◆ 100% elektrisk, lavest mulig energibehov
- ◆ Meget høy nøyaktighetsgrad
- ◆ Online overvåking

CE Merking av masser på plass?

- ◆ Sikteprøver, Los Angeles, Micro Deval, Mølle test, Flisighetsindeks m.m.
- ◆ Vi er behjelpelig med CE merking av masser, innledende typeprøving og løpende kontroll samt kontroll på anlegg.
- ◆ Vi tilbyr også test utstyr

Håp om mer småkraftutbygging

Småkraftutbygging har nesten stoppet helt opp de senere årene, ifølge Småkraftforeninga. Et stortingsforslag om mer effektiv konsesjonsbehandling gir nå håp for maskinentreprenører, som sårt trenger oppdrag i et tungt marked.

Av: Runar F. Daler – rd@mef.no

Tall fra Småkraftforeninga viser at det tar flere år å få behandlet småkraftsøknader. Bare det å få tildelt saksbehandler kan ta opp mot to år. I november 2024 var konsesjonskøen på 73 søknader, og det var fram til da bare behandlet fire søknader det året, hvorav to ble gitt konsesjon.

– Ingen av søknadene som kom inn fra 2023 eller 2024 er avgjort ennå. Man må faktisk tilbake til mars 2023 for å finne den nyeste søknaden som har fått tildelt saksbehandler, skrev foreningen i et notat før jul.

Full stopp

Ifølge Småkraftforeninga klarer ikke NVE å holde tritt med søknadene.

– Det er helt uforutsigbart hvor lang tid en søknad vil ta. Det eneste vi kan fastslå er at den uakseptabel lang. Når det knapt er tildelt nye konsesjoner de siste årene

er vi i ferd med å gå tomme for konsesjoner til kraftverk som kan bygges, heter det i notatet fra foreningen.

– De fleste av de 100 gjenstående meddelte konsesjonene, vil være utbygd senest i 2028. Da er det full stopp i en viktig distriktsnæring som skaper milliardverdier, slås det fast.

Stortingsforslag

I slutten av januar i år kom det imidlertid et stortingsforslag som kan endre på den sendrektige behandlingen av konsesjonssøknader. I forslaget ber man regjeringen ta initiativ til en reform av konsesjonssystemet, med mål om å redusere saksbehandlingstiden og effektivisere konsesjonsbehandlingen i NVE og Energidepartementet. Samtidig skal hensynet til grundighet i behandlingen, gode miljøundersøkelser og medvirkning ivaretas.

Kan det gå mot en mer effektiv konsesjonsprosess, og dermed raskere utbygging av småkraftverk? (Illustrasjonsfoto: Runar F. Daler)

Vil gi industrien flere ben å stå på

I selve forslaget står det at «mer kraft, raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av energi og nettet, er på sikt det aller viktigste for å sikre et kraftoverskudd og lave strømpriser for forbrukere og næringsliv». Ifølge forslagsstillerne er det bare gitt konsesjon til 0,45 TWh ny kraftproduksjon i Norge siden regjeringen Støre tiltrådte i 2021, og NVEs egne analyser tyder på at det heller ikke komme store nye kraftutbygginger frem mot 2030.

På denne bakgrunnen er det listet opp en lang rekke punkter i forslaget, som vil føre til en langt mer effektiv konsesjonsprosess, og dermed en raskere utbygging av nettet. Dette vil styrke Norges konkurransekraft og gi næringslivet og industrien flere ben å stå på i årene fremover, heter det i forslaget.

Entreprenøren er klare

Stortingsforslaget er musikk i ørene til Mona Løvås, regionsjef i Maskinentreprenørenes Forbund (MEF).

– I disse tider, med stor usikkerhet i anleggsmarkedet og hvor mange bedrifter har betydelig ledig kapasitet, er det ekstra god grunn til å ha fokus på dette. Her snakker vi jo om prosjekter der finansieringen faktisk er på plass, og entreprenørene står klare til å starte opp, sier Løvås, som tidligere har vært prosjektleder for kraftutbyggingen Småkraft AS.

– Mange av våre medlemsbedrifter har mer eller mindre spesialisert seg på å ta slike jobber som det her er snakk om. Det er derfor ytterst beklagelig hvis denne kompetansen blir borte fordi markedet stopper opp. Entreprenørene sitter og venter på oppdrag, og landet trenger sårt mer grønn, fornybar kraft. Hvis vi kan få opp hastigheten på konsesjonsprosessen og dermed utbyggingstakten, vil det være svært gode nyheter, slår hun fast.

Merkelig nedprioritering

MEFs fagsjef for skog, Bjørn Lauritzen, er også positiv til det nye forslaget.

– Det er mange småkraftprosjekter som kunne vært realisert, men på grunn av den ekstremt lange saksbehandlingsprosessen så skjer det ingen ting. I en

Mona Løvås, regionsjef Vest, MEF. (Foto: MEF)

MEFs fagsjef for skog, Bjørn Lauritzen. (Foto: Runar F. Daler)

tid hvor det er stor mangel på kraft, så er det merkelig at man ikke kan prioritere utbygging av småkraft. Vi i MEF er derfor positive til dette nye forslaget, som vil forsyne landet med mer fornybar kraft, samtidig som det vil kunne gi en del arbeid til våre medlemmer, sier Lauritzen, som tidligere har vært både daglig leder og styreleder for Småkraftforeninga.

Ikke store inngrep

Fagsjefen i MEF beroliger de som eventuelt er skeptiske til utbygging av småvassdrag.

– Det er på ingen måte snakk om å rasere vassdragene. Særlig på Vestlandet, som kjennetegnes av høye fjell og mye nedbør, så vil småkraftverk primært utnytte flomtoppene på våren og høsten. Dette gjøres ved å overdimensjonere slukevnen. Når det er vanlig vannstand, renner vannet som vanlig, og det produseres heller ikke noe særlig kraft. Mange tror at man bruker alt vannet og produserer hele året. Sånn er det altså ikke. Og når kraft produseres, så er det jo ikke sånn at vannet blir borte; det renner ut igjen i den andre enden. Konsesjonsvilkårene inneholder som regel også krav om minstevannføring, sier han.

– Det dreier seg uansett ikke om store inngrep. Dette er i hovedsak uregulert kraft, og man demmer ikke opp noe. Inngrepene synes først og fremst under byggeprosessen, og når det er ferdigstilt kan man knapt nok se hvor anlegget befinner seg. Byggefasen vil gi kjærkomment arbeid for entreprenørene, som skal etablere rørgate, flytte masser og eventuelt sprengte stein. Så MEF håper forslaget går gjennom, men kloke av erfaring tar vi ingenting på forskudd, avslutter Lauritzen. ●

Foreløpig dato for behandling av forslaget i Stortinget, er 1. april 2025.

Rettshjelpforsikring

Forsikringen dekker utgifter til advokat dersom bedriften kommer i en tvist.

Alle virksomheter kan oppleve å komme i en tvist med leverandører, kunder, huseier, naboer eller andre samarbeidspartnere.

Det kan for eksempel dreie seg om

- kontraktsbrudd eller mangler ved leveranser av varer eller tjenester
- reklamasjoner eller uenighet om oppgjør for utført arbeid
- husleietvister

Det kan være både tid- og kostnadskrevende å ordne opp i dette selv. En rettshjelpsforsikring dekker utgifter til advokat, som også fører saken for deg hvis tvisten ender i retten.

Hva dekker forsikringen?

Uavhengig av sakens resultat dekkes

- utgifter til advokat dersom bedriften skulle komme i en tvist – både forut for en eventuell rettsligbehandling og i rettsapparatet
- utgifter til sakkyndig bistand

Ny tilleggsforsikring – motpartens saksomkostninger

Hvis bedriften din har rettshjelpsforsikring hos oss, kan dere kjøpe en tilleggsforsikring som dekker motpartens saksomkostnader inntil 400 000 kroner dersom dere taper en sak og blir dømt til å betale motpartens saksomkostninger.

Erstatningssummer og egenandel

Forsikringen dekker egne utgifter til juridisk bistand for inntil 400 000 kroner per tvist, begrenset til 1,2 MNOK i året dersom det oppstår flere tvister i løpet av et år. Egenandelen er 20 prosent av utgiftene, minimum 10 000 kroner.

Hvem anbefaler vi rettshjelpsforsikring til?

Vi anbefaler forsikringen til alle bedrifter som

- ikke har egne advokater ansatt i firmaet
- ønsker økonomisk forutsigbarhet eller ikke har økonomi til å betale høye advokatutgifter
- ønsker å bruke minst mulig tid på en eventuell tvist
- ønsker ekspertise og trygghet i en tilspisset situasjon

Viktige forsikringer som du også bør vurdere

Bedrift- og Produktansvar

Dekker bransjens behov for ansvarsforsikringer, som ikke reguleres av bilansvarsloven. Ansvarspakken dekker godsansvar, speditøransvar, løfte- og kranansvar, utvidet bilansvar, bedriftsansvar og miljøansvar.

Kriminalitetsforsikring

Dekker bedriftens tap dersom bedriftens egne ansatte begår straffbare handlinger. Inkluderer også konsulenter, vikarer og andre som utfører arbeidsoppdrag for bedriften.

Styreansvarsforsikring

Dekker juridisk bistand og det økonomiske ansvaret som styret kan komme i ved utøvelse av styrearbeid.

Datakriminalitet

Forsikringen gjelder ved hackerangrep, det vil si hvis noen uten tillatelse skaffer seg adgang til, endrer, ødelegger, sletter eller på annen måte gjør data, programmer eller nettverk utilgjengelig. Forsikringen dekker erstatning for avbrudd og 24-timers eksperthjelp til blant annet å gjenopprette systemene og rekonstruere data.

Veterantur

**Neste veteranatur går til
nydelige Sicilia
9. - 16. september.**

Alle som har lang
bransjeerfaring og
medlemskap i MEF, inkl.
ledsagere, er hjertelig
velkommen.

Påmeldingsfristen er
4. april.

Skann QR-koden for å
lese mer og melde deg på

Ønsker du å motta nyhetsbrev med siste nytt fra bransjen?

Skann QR-koden for å melde
deg på Anleggsmaskinens
nyhetsbrev

Anleggs- MASKINEN

Vil du vite mer?

Ring oss på +47 21 49 24 00 eller les mer
på if.no/bedrift

I samarbeid med

MASKIN-
ENTREPRENØRENES
FORBUND

TØFF KONKURRANSE: På Yrkes-NM er nivået er alltid høyt og konkurransen jevn. Årets arrangement i Førde blir spennende. Bildene er fra et tidligere Yrkes-NM. (Foto: Runar F. Daler)

Norges beste maskinfører og anleggsgartner skal kåres

Fra 1. til 3. april skal unge, lovende yrkesfaglæringer fra hele landet konkurrere om å bli best i sitt fag. Blant 22 anleggsmaskinfører- og 8 anleggsgartnerlæringer skal norgesmesteren kåres.

Av: Redaksjonen – anleggsmaskinen@mef.no

– Vi ser fram til en spennende konkurranse, der de dyktigste lærlingene fra hele landet konkurrerer om å bli Norges aller beste innen maskinkjøring. De skal kjøre både gravemaskin, hjullaster og dumper, og vi forventer en tett og spennende konkurranse om sammenlagtseieren, sier Jan Kristian Løland. Han er opplæringskonsulent i Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB), som har hovedansvaret for gjennomføringen av maskinførerkonkurransene under årets Yrkes-NM i Førde.

Anleggsgartnere skal også konkurrere
Under Yrkes-NM 2025, som arrangeres av World-Skills Norge i samarbeid med Vestlandet fylke, skal hundrevis av lærlinger konkurrere i forskjellige yrkesfag, alt fra helsearbeider og tømrer til yrkes-sjåfør og sveising. Anleggsmaskinførerfaget ble for første gang innlemmet i Yrkes-NM i 2010, og har siden vært en selvskreven del av arrangementet.

I år arrangerer også MEF/OKAB Yrkes-NM i anleggsgartnerfaget.

– For første gang arrangerer vi også Yrkes-NM for anleggsgartnere. Her skal landets dyktigste lærlinger vise hva de er gode for ved å utføre et anleggsgartnerarbeid. Det skal lages en liten hage med murer, belegningsstein og grøntområder. Dette er en lagkonkurranse med to på hvert lag. Lagene i år kommer fra Trøndelag, Vestlandet, Vestfold og Innlandet, forteller Frode M. Andersen som er koordinator for OKAB i MEF.

Heder og ære – og premier

Det vil bli kåret en vinner for hver av maskintypene, samt for anleggsgartnerne, og foruten heder og ære vil sammenlagtvinneren i premieres med pengepremier fra MEF/OKAB.

Alle deltakerne i årets konkurranser er presentert her på disse to sidene. Vi ønsker dem lykke til! ●

Foto: Runar F. Daler

Deltakerne

Samuel Glamsland
Maskinfører
Heldal Entreprenør AS
Agder

Oliver Skott Kløften
AF gruppen Norge AS
Maskinfører
Agder

Kristoffer Jacobsen
Isachsen AS
Maskinfører
Buskerud

Karoline Eriksen
Graveservice AS
Maskinfører
Finnmark

Line Afseth Dobloug
Entreprenør AS
Maskinfører
Innlandet

Martin Sandviken
Bakkom
Brødrene Dokken AS
Maskinfører
Innlandet

Magnus Kjøsnæs
Holstad Maskin AS
Maskinfører
Møre- og Romsdal

Elena Lovise Engjåberg
Volda Maskin AS
Maskinfører
Møre- og Romsdal

Johannes Øyen
Ospas AS
Maskinfører
Nordland

John Vegard Tveit Halsnes
Vassbakk & Stol
Haugesund
Maskinfører
Nord-Rogaland og Hordaland

Håvard Rødland Tøn
Hirth Himle
Entreprenør AS
Maskinfører
Nord-Rogaland og Hordaland

Noah Elton Nordby
Maskin AS
Maskinfører
Oslo/Akerhus

Else-Mari Nyheim
Torleiv Straume AS
Maskinfører
Sogn- og Fjordane

Anders Fjellkåstad
Kveen AS
Maskinfører
Sogn- og Fjordane

Jon Brattli Berge
Bertelsen &
Carpestad AS
Maskinfører
Sør-Rogaland

Bjørnar Middelthun
Nordbø Maskin AS
Maskinfører
Sør-Rogaland

Gard Bakken
Skårberg AS
Maskinfører
Telemark

Marius Eriksen Lund
Målselv Maskin &
Transport AS
Maskinfører
Troms

Martin Kolstad
Aune Maskin as
Maskinfører
Trøndelag

Sander Thomassen
Vuku Naturstein
Maskinfører
Trøndelag

Mathias Eide
Kim Steinsholt AS
Maskinfører
Vestfold

Ludvig Johan Bakkland
Leif Grimsrud AS
Maskinfører
Østfold

Lucas Maximus Zelmemyr
Jans Hageservice AS
Anleggsgartner
Nord-Rogaland og Hordaland

Even Borgen Steen
Anleggsgartnermester
Askland AS
Anleggsgartner
Nord-Rogaland og Hordaland

Frank Mugure Kariuki
Anleggsgartner 1 AS
Anleggsgartner
Trøndelag

Mona Malmedal Botnan
Søbstad as
Anleggsgartner
Trøndelag

Jørgen Hansen-Sukke
Håkonsen og Sukke AS
Anleggsgartner
Vestfold

Fabian Jakobsen Skatvedt
Håkonsen og Sukke AS
Anleggsgartner
Vestfold

Mikael Baran Kösgerkirik
Tore Rafoss AS
Anleggsgartner
Østfold

Patrik Larsen Holdt
Park & Anlegg AS
Anleggsgartner
Østfold

EC319 FOR 14-19 TONNS MASKINER

En smart oppgradering

EC319 har et revolusjonerende, lastfølende hydraulikksystem som gir deg maksimal effektivitet med minimalt energiforbruk.

Les mer og bestill din i dag:
engcon.com/gen3

VW ID. Buzz Cargo har vært markedsleder de to siste årene, og etter at den kom som 4Motion i fjor høst vil den nok fortsatt holde seg i toppen.

ID. Buzz med firehjulsdrift kan trekke henger på 1800 kilo.

Bestselgeren med firehjulsdrift

ID. Buzz Cargo har de to siste årene ligget på salgstoppen i det norske varebilmarkedet, og nå som den også leveres med firehjulsdrift kommer den nok til å bli værende der en stund til.

Tekst og foto: Njål Hagen - nh@mef.no

Da det ble åpnet for salg av ID. Buzz Cargo våren 2022, viste det seg raskt at dette var en varebil norske kunder ønsket seg. Den ble raskt populær, og allerede i 2023 var den markedsleder. I fjor ble det solgt mer enn dobbelt så mange ID. Buzz Cargo som den nest mest solgte, uansett drivlinje. Ser man på kun salget av elektriske varebiler har den nesten 50 prosent markedsandel (3855 stk.), og mer enn 3000 flere solgte enn Toyota Proace City (847 stk.), som er nummer to på salgsstatistikken.

Da den norske Volkswagen-importøren, Harald

A. Møller, åpnet for bestilling av den firehjulsdrevne varianten i fjor høst, var ID. Buzz Cargo 4Motion én av veldig få varebiler som kunne leveres med firehjulsdrift. Noe den fortsatt er.

I tillegg til firehjulsdrift har modellen også fått oppgradert hengervekten. Den er nå på 1800 kilo, mot 1000 kilo på varianten med bakhjulsdrift.

Liten prisdifferanse

Mens du må ut med fra 576 000 kroner (inkl. avgifter, eks. mva.) for en Cargo med 79 kWh batteripakke,

286 hestekrefter og bakhjulsdrift, blir prisen fra 596 080 (inkl. avgifter, eks. mva.) for en Cargo 4Motion med 79 kWh batteripakke og 340 hestekrefter. Prisdifferansen på ca. 20 000 kroner er ikke større enn at svært mange antageligvis velger firehjulsdrift.

Ett av få minuser med firehjulsdriften er at rekkevidden blir noe redusert. Volkswagen antyder fra 454 kilometer med forhjulsdrift til cirka 424 kilometer med firehjulsdrift, som likevel er nok for de aller fleste

VW ID. BUZZ CARGO 4MOTION

Effekt: 250/340 kW/hk
Dreiemoment: 550 Nm
Rekkevidde (WLTP oppgitt): 424 km
Forbruk (WLTP oppgitt): 20,4 kWh/100km
Batteriytelse: 79 kWh (brutto)
Ladehastighet: 185 kW (10-80 % 26 min.)
Egenvekt: 2525 kg
Nyttelast: 625 kg
Tilhengervekt: 1800 kg
Akselavstand: 299 cm
Utvendige mål: 471x198x193 cm (LxBxH)
Innvendige mål: 223/123 cm (L/Bredde mellom hjulbuene)
Bagasjerom: 3900 l
Toppfart: 60 km/t
Pris kr. (31.01.2025): Fra 596 080 (inkl. avgifter, eks. mva.)

Brenner du inne med en god idé, som også andre kan ha nytte av?

Søk Skogbrukets verdiskapingsfond innen fristen **1. mai.**

www.verdiskapingsfondet.no

E-post: kontakt@verdiskapingsfondet.no

Skogbrukets
verdiskapingsfond

ID. Buzz Cargo 4Motion har fått siste utgave av programvare, versjon 5,2, og har nå en skjerm på 12,9 tommer. I tillegg har den alle de nyere hjelpemidlene og assistanse-systemene man stort sett bare finner på personbiler.

Varerommet er på 3,9 m³ og nyttelasten er oppgitt til 625 kilo.

varebilbrukere. Minst like viktig som rekkevidden er hvor raskt den kan lades. Volkswagen oppgir den maksimale ladeeffekten til å være 185 kW, og selv med tosifret antall kuldegrader i prøveperioden oppnådde

vi 182 kW. Dette er veldig bra til å være en varebil. Gjennomsnittsförbruket er oppgitt til 20,4 kWh/100 km, men på grunn av nevnte kulde lå forbruket vårt på nærmere 30 kWh/100 km. ●

Avvikler virksomheten i Norge

EMSG Norge AS ble etablert i 2018 som et datterselskap under svenske EMSG Holding AB, med egne agenturer for Hyundai og Takeuchi. Nå avvikles det norske selskapet.

Tekst og foto: Njål Hagen – nh@mef.no

I et infoskriv til kunder, samarbeidspartnere og hvem det måtte gjelde, skriver EMSG Norge at omsetningen i virksomheten har økt jevnt og trutt, men vanskelige eksterne faktorer gjennom årene, som pandemien og kraftig nedgang i markedet, har gjort at man ikke har oppnådd lønnsomhet.

Kontrollert avvikling

– Vår prognose er at det heller ikke i fremtiden vil være mulig for virksomheten å oppnå tilstrekkelig lønnsomhet, skriver selskapet i meldingen.

– Styret har derfor besluttet å foreta en kontrollert avvikling som tar hensyn til samarbeidspartnere, leverandører og kunder. Prosessen starter umiddelbart og forventes å være ferdig til sommeren. Virksomheten i Sverige er ikke berørt og vil fortsette som vanlig.

Service og garanti

– Dette vil påvirke våre kunder i den grad at andre selskaper vil overta service- og garantiansvaret for de maskiner som det måtte gjelde. For noen merker finnes det andre importører, og for de resterende jobbes det med å finne andre løsninger, står det i meldingen. ●

AVVIKLES: EMSG Norge, her ved daglig leder Finn Thrane Johansen, er i gang med å gjennomføre en kontrollert avvikling.

EuroTeknikk
PART OF **SULO** GROUP

Reduser egenvekt med Hardox høykvalitetsstål

REDUSERT FORBRUK AV DRIVSTOFF – MINDRE
UTSLIPP AV CO₂ – ØKT LASTEKAPASITET

Vårt utvalg til entreprenøren:

- Krokcontainere, hjullastere, transportflak for transport og rivning
- Sertifiserte liftcontainere, steinkasser og løftekurver til løft på byggeplassen
- Sedimenteringscontainere fra 13 – 37 m³ beregnet for oppsamling av slam fra tunnelboring og annen anleggsvirksomhet
- Containere for oppbevaring av farlig avfall med oppsamlingskar i bunn

**STORT LAGER • RASK LEVERING •
KVALITET FOR Lenger LEVETID**

info@euroteknikk.no • tlf. 400 06 130

www.euroteknikk.no

torpmaskin.no

33 06 19 10

post@torpmaskin.no

TA KONTAKT FOR ET GODT TILBUD

Mange modeller!
Arbeidsbredder fra 2,80 til 6,70 meter.

Vama U-plog

Perfekt til rydding av store plasser, samtidig som den er smidig også på trange plasser. Bladets utforming gjør at snøen «ruller» godt! Slitestålet er oppdelt i seksjoner og fjærbelastet. Fås i størrelser 2,8m og til 6,70m.

- Vingene svinger 180 grader
- Solid og enkelt pendel oppheng.
- Smørbare utløser bolter
- Hovedskjær svinger 45 grader H/V.
- Sikkerhetsventil på alle sylindere.
- Kan leveres med mange typer innfestninger.

EPS270H

Vama Vingskuffe

Vingskuffene fra Vama legger ikke igjen irriterende snøstrenger, og skuffen “slipper” lett snøen ved tømning. Påmontert velgerventil med sikkerhetsventil og 2 stk akkumulatorer som beskytter skuffe og laster mot skader. Klappvingene kan betjenes uavhengig av hverandre. Alle modellene har påboltete slitestål og er vendbare.

Skuffene leveres i 5 serier:

S-serien: kompaktlastere

L-serien: små traktorer/kompaktlaser

E-serien: traktorer

H-serien: store traktorer/hjullastere

M-serien: hjullastere

ETH 2300D

Vama Strøer

Sentrifugalspreder fra VAMA er bygget for proffbruk med sin kraftige konstruksjon og hydrauliskmotor for drift av valsen og omrører. Strøbredde fra 0-10 meter. Leveres i størrelser fra: 450 -3300 liter. Kan leveres med hastighetsavhengig utmatingsautomatikk som ekstrautstyr Mulighet for datafangst.

Se torpmaskin.no for mer info!

VAMA
Produkt
-PROFESJONELT
VEIVEDLIKEHOLD

MEF: – ADK er bra, bortsett fra én ting

Læreplanen til ADK-opplæringen skal revideres, og siste høringsfrist var like før jul. MEF er fornøyd med ADK-ordningen, bortsett fra én ting. Finn N. Bangsund i MEF forteller her hva det er – og hvorfor MEF vil ha det vekk.

Tekst: Finn N. Bangsund – finn.bangsund@mef.no

ADK-ordningen er noe av det viktigste vi har i VA- og anleggsbransjen hva angår dokumentert kompetanse. ADK er en forkortelse for Anlegg, drift og kontroll. Med fullt ADK 1-sertifikat kan man legge både hovedledninger og stikkledninger for vann og avløp i alle dimensjoner og alle tiltaksklasser.

Jeg går ut fra at du som leser dette er kjent med ADK-ordningen og vet hva det er. Men for sikkerhets skyld: ADK-opplæringen gir kompetanse i praktisk utførelse ved etablering av vann- og avløpsanlegg. Kurs-

deltakere får grunnleggende kunnskap om montering av rør og armatur, ulike materialer og produkter, bruk av verktøy, etablering av grøft, nivellering og kontroll, HMS, standarder, aktuelle lover og forskrifter. Kandidatene må vise praktiske ferdigheter i rørlegging, kontroll og kvalitetssikring av anlegg.

ADK, praktisk kunnskap om grøft og ledning

ADK1-sertifikatet dokumenterer at innehaveren har grunnleggende kunnskaper om praktisk grøfte- og ledningsutførelse. Sertifikatet har en gyldighet på seks år. Innehaveren må resertifiseres i forkant av denne utløpstiden for å beholde sertifikatet.

Rådet for ADK-sertifisering er i gang med en trinnvis prosess for å revidere læreplanen for ADK1 resertifisering, der målet er å øke læringsutbyttet av resertifiseringskursene.

Vi i MEF mener det læringsutbyttet er så magert at hele resertifiseringen burde vært skrotet. Her har jeg fått anledning til å forklare hvorfor. MEF har over 2440 medlemsbedrifter. Om lag 61 prosent av disse utfører VA-prosjekter. Jeg har i mange år jobbet i MEF, tett på fagområdet VA. Jeg har nå en rolle som leder for næringspolitikk og kompetanse, og det er i kraft av denne rollen jeg har hatt ansvar for å formulere MEFs svar på høringen om den nye læreplanen til ADK-ordningen.

ADK er viktig

Først og fremst: ADK-ordningen er viktig! Det er viktig for vår bransje å ha en sertifiseringsordning som sikrer at innehaveren av sertifikatet har kunnskaper og ferdigheter som trengs til det praktiske arbeidet med rør i grøft, og at kommunene stiller krav om at utførende har denne kompetansen på anlegget.

MEF har sammen med partene i arbeidslivet tatt initiativ å utvikle en offentlig anleggsrørleggerutdanning med bred kompetanse og som møter entreprenørenes behov for kompetanse innen dette faget. ADK1-sertifiseringen har vært viktig og tjent oss godt i mange år, men har ikke vært tilstrekkelig. ADK1-utdanningen er på 105 timer, mens anleggsrørleggerutdanningen er på fire år. Det forteller en del.

Vi trenger likevel ADK1 fremover, som vil være en

MEFs Finn N. Bangsund, her fra Arctic Entrepreneur 2025. (Foto: Runar F. Daler)

viktig vei for mange anleggsrørleggere inn i faget. Vi støtter ADK1-sertifiseringen. Resertifiseringen mener vi derimot er helt unødvendig, unødig byråkrati og et opplegg som koster bedriftene mye penger uten å gi noe igjen i form av kompetanse.

Våre medlemsbedrifter er unisone i sine tilbakemeldinger:

- Ingen eller fint lite nytte av resertifiseringskurs
- Det koster mye penger å sende folk på resertifiseringskurs
- Resertifisering gir i praksis intet kompetanseløft
- Kravet om resertifisering gjelder kun de som tok ADK1-sertifisering i 2008 og senere. De som tok sertifikatet før det har fått det for evig. Det er ingenting som tilsier at de med sertifikat utstedt etter 2008 er dårligere fagfolk, og vi har til gode å se tall eller andre fakta som dokumenterer færre feil utført av folk med sertifikat utstedt (og resertifisert) etter 2008.

Bortkastet kostnad

ADK1 er i stor grad et teoretisk kurs, på et område med mye praktisk arbeid og kunnskap gjennom erfaring. Spesielt små bedrifter ute i distriktene opplever det som bortkastede penger å sende folk på kurs. Ofte kommer medarbeiderne tilbake fra kurs med mer irritasjon og frustrasjon enn kompetanseløft. Vi stiller spørsmål ved om dette er riktig.

Et eksempel: En entreprenør i Alta må sende medarbeidere på resertifiseringskurs i Tromsø. Det koster 6 000 kroner bare i reise og overnatting, i tillegg til tapt inntjening de dagene medarbeiderne ikke er på jobb. For bedriften og medarbeideren er resertifiseringen en ren formalitet uten noe reelt kompetanseløft. Da svir den kostnaden ekstra sterkt.

Vi vet at de fleste medlemmene vil bli kvitt resertifiseringen. Vi har ikke mottatt ett eneste innspill fra et medlem med motsatt syn.

Anleggsbransjen opplever en kraftig byråkratisering, med regler fra både statlig og kommunalt hold som øker voldsomt. Det kan brette ryggen på små og mellomstore bedrifter. ADK resertifisering føyer seg inn

i dette, og oppleves som et privat og unødig byråkrati.

I forslaget til ny læreplan er resertifiseringen redusert fra to dager til én. Det er en i og for seg positiv nyhet i læreplanen. En annen nyhet er at deltakerne på resertifisering skal oppdateres på hva som er nytt i regelverk, produkter og systemer i praktisk vann og avløp. Intensjonen er god, men vi tviler sterkt på om lærestedene har et apparat til å oppdatere innen alt dette.

Når vi spør Norsk Vann om hva innholdet i denne nyhetsoppdateringen skal være, så får vi til svar at "...det er opp til lærestedene". Det er en stor byrde å legge på lærestedene. Å være så oppdatert på regelverk, produkter og systemer krever en stor kontaktflate og stor kunnskap.

Kursdeltakere har større kompetanse enn instruktører

Husk at vi her snakker om fagfolk som jobber på dette feltet til daglig. MEFs medlemmer melder om at deres medarbeidere på resertifiseringskurs ofte opplever å ha større kompetanse enn instruktørene.

Dette skyldes at deltagerne på resertifiseringskurs er erfarne anleggsrørleggere som jobber med dette daglig, mens kursholderne ikke har oppdatert erfaring fra anleggsrørlegging. Et annet dilemma er at de som tar sertifiseringskurset må gjennomgå en skriftlig teoriprøve i et fag som er praktisk.

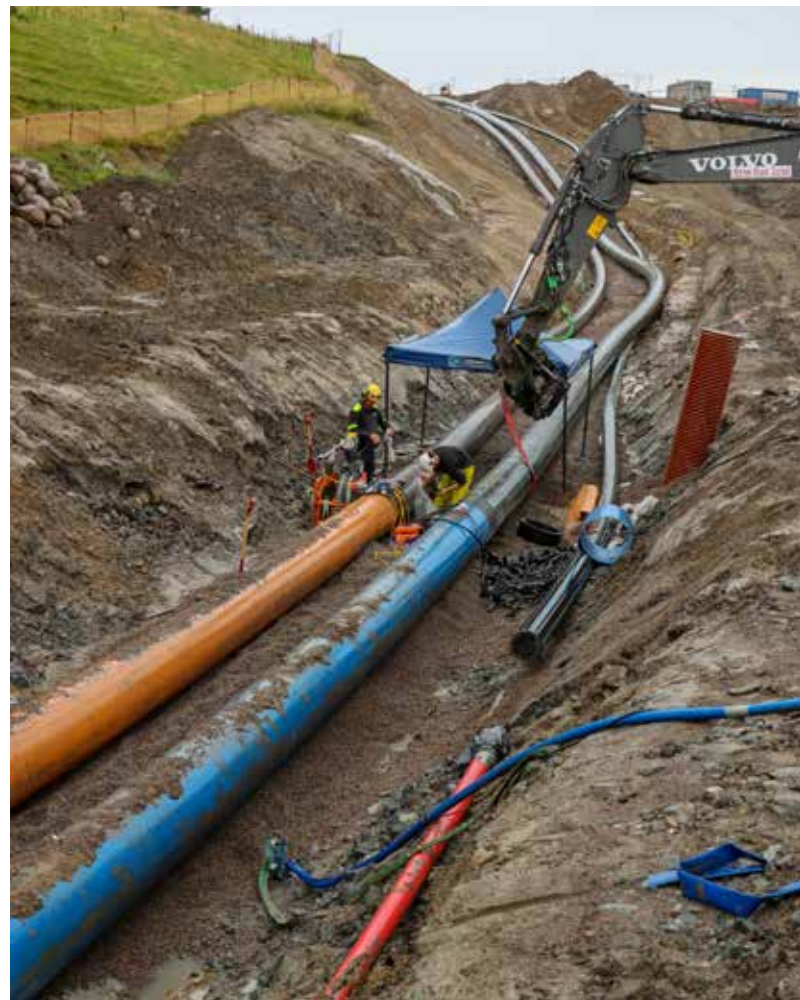
Vi ser ingenting i den nye læreplanen eller i signalene fra Norsk Vann om hvordan disse under den nye læreplanen skal tilby deltakerne en reell oppdatering. Våre medlemmer sitter i dette til daglig. De vet at den beste oppdatering innen anleggsrørleggerfaget oppnår anleggsrørleggerne allerede i dag når de gjennomfører VA-prosjekter i praksis. Daglig erfaring er den aller beste erfaringsplattformen.

Bør prioritere grunnleggende ADK-opplæring

MEFs medlemmer – entreprenører som jobber med VA-prosjekter – ser liten nytte i å måtte betale for resertifiseringskurs og ta ut ansatte fra produksjon, når det ikke gir læringsutbytte. Dette er en betydelig kostnad for medlemmene som de ikke ønsker å betale for. I stedet mener vi man ville oppnå mye mer ved å heller styrke det grunnleggende ADK1-kurset. Lærestedene bør konsentrere seg om det de kan best: Å gi opplæring i grunnleggende anleggsrørlegging.

Igen: Vi i MEF støtter ADK1. Vi vil gjerne ha det, fordi det er en fin vei inn i faget. I nye Vannstandard er det en anbefaling om at kommunene bør stille krav om at bedriftene har folk med ADK1 eller anleggsrørleggerfaget på anlegget. Samtidig registrerer vi at flere erfarne fagfolk tar fagbrev som anleggsrørlegger, og at enda flere vurderer det. Det er et tydelig bevis på at vi trenger begge deler.

ADK-rådet er ansvarlig for læreplanen. MEF sitter i ADK-rådet. Vi har flere ganger forsøkt å ta opp spørsmålet om resertifisering. Her har vi dessverre talt for temmelig døde ører. Vi savner at Norsk Vann lytter til de som jobber med dette i praksis. ●

Illustrasjonsfoto: Njål Hagen

Denne kronikken ble første gang publisert i Rørbloggen, av Halingsplast.

Delo 600 ADF 10W - 30

- Opptil **2,5x** lenger levetid på dieselpartikkelfilteret
- Opptil **3%** drivstoffbesparelse
- Færre regenereringer av dieselpartikkelfilteret

Syntetisk motorolje for tyngre kjøretøy og maskiner:
Førsteklasses ytelse og lange skiftintervaller

- Reduser kostbart vedlikehold og øker oppetiden
- Forbedrer drivstofføkonomien
- Optimaliserer levetiden på dieselpartikkelfilteret

26. og 27. mars 2025
Unity Arena, Fornebu

Epost: olje@unox.no Nett: olje.unox.no Tlf: 04210

MÅNEDENS VITS – ÅNDEN I LAMPEN

(PS: Vi tar gjerne imot flere vitser/gåter/morsomme historier fra våre lesere!)

En kvinne gikk tur i skogen og kom plutselig over en gammel oljelampe – en sånn real aladdin-lampe. Da hun gned på den, kom det da også en ånd fram!
"Får jeg tre ønsker nå, da?" spurte hun.
"Nei", svarte ånden. "På grunn av dårlige tider, dyrtid og storpolitisk usikkerhet, får man bare ett ønske nå for tiden. Nå, hva skal det være?"
"I så fall ønsker jeg at det skal bli fred i Midtøsten", sa kvinnen og fant fram et kart på mobilen sin.
"Ser du dette kartet? Jeg vil at disse landene skal slutte å slåss med hverandre".
Ånden kastet et blikk på kartet og utbrøt:
"Men jøssenavn, frue! De landene der har jo vært i konflikt med hverandre i hundrevis av år! Jeg tror ikke det er mulig å gjøre noe med det. Riktignok er jeg flink, men ikke SÅ flink! Du må nok ønske deg noe annet."
Kvinnen tenkte en stund og sa:
"Jeg har aldri lyktes i å treffe den rette. En omtenssom og snill mann, som er hensynsfull, kan lage mat og som gjør halvparten av husarbeidet, som er trofast, en bra elsker og ikke ser for mye sport på TV. Kort sagt, jeg ønsker meg den ideelle livsledsager".
Ånden var stille en stund, så sukket han:
"Få se på det kartet igjen..."

MÅNEDENS SUDOKU

5		9		1			8	2
8	3	1		5				
6	7	2	9			1	5	
4	1		3		8	2	9	
9	2		5	6	1			7
			4	2				8
2	8		1		6	3		5
		7	8	3		6		
3	9		7	4	5		2	

LETT

PREMIE!

		7		8		5	3	
	1	3						9
	9	4	6	1	3			7
				3				
	6					2		
2	4		1					
	5			7	8	9		2
				2	9			5
9					1			4

AVANSERT

LØSNINGEN PÅ
FORRIGE NUMMERS
AVANSERTE SUDOKU:

2	9	8	4	1	6	7	5	3
6	5	4	8	7	3	2	1	9
1	3	7	2	5	9	6	4	8
4	8	1	3	2	5	9	6	7
9	7	3	1	6	4	5	8	2
5	2	6	7	9	8	1	3	4
8	6	9	5	3	2	4	7	1
7	4	5	9	8	1	3	2	6
3	1	2	6	4	7	8	9	5

Send inn løsningen på avansert sudoku senest 2. april, på e-post til anleggsmaskinen@mef.no, og du kan vinne premie! Merk e-posten «Sudoku 2».

Vinneren, som også mottar vår tøffe termoflaske i posten, ble: Janne B. Jakobsen fra Mosjøen. Gratulerer!!

GUTTEN I RØYKEN

Vi takker for mange gode bidrag i forrige utgaves fotokonkurranse. Det var en veldig vanskelig avgjørelse å plukke ut en vinner, men redaksjonen ble til slutt enige om at det var en helt spesiell stemning i akkurat dette bildet. Det er tatt på et VA-prosjekt i Tromsø, og fotograf er Jyri Lahdenperä fra Alta. Premie er på vei posten

FOTO-KONKURRANSE!

Endelig har nå vinteren sluppet taket for godt, så hva er vel da mer passende enn å lansere en ny fotokonkurranse, hvor poenget er å formidle en deilig vårstemning!

Send inn ditt bidrag til anleggsmaskinen@mef.no, innen 2. april, og merk e-posten «vårbilde». Vinnerbidraget kommer selvfølgelig på trykk i neste utgave! I tillegg vanker det en fin premie

Abax AS

3264 LARVIK
Tlf: 22 22 22 99
kundesenter@abax.no
www.abax.no

ABK-Qviller Anlegg

Postboks 64 Vollebekk
Tlf: 23 17 05 20
post@abkqviller.no
www.abkqviller.no/anlegg

Andreas Stihl AS

3202 SANDEFJORD
Tlf: 33420505
info@stihl.no
www.stihl.no

Ankerløkken Equipment AS

1266 Oslo
Tlf: 22 88 12 00
firmapost@ankerklokken.no
www.ankerklokken.no

Banefilter AS

5216 Lepsøy
Tlf: 975 98 058
karsten@banefilter.no
www.banefilter.no

Blinken AS
1621 Gressvik
Tlf: 90 70 11 00
blinken@blinken.no
www.blinken.no

BNP PARIBAS LEASING SOLUTIONS

6010 Ålesund
Tlf: 70 15 40 00
leasing.norway@bnpparibas.com
www.leasingsolutions.bnpparibas.no

Brødrene Dahl

PB 6146 Etterstad,
0602 Oslo
Tlf: 22 72 55 00
post@dahl.no
www.dahl.no

C. Grindvold AS

0976 OSLO
Tlf: 22 82 00 00
firmapost@grindvold.no
www.grindvold.no

CEJN Norden AB

Box 245, 54125 Skövde,
Sverige
Tlf: +46 500 477500
info.sweden@cejn.com
www.cejn.se

Cramo AS

Pb. 34 Alnabru,
0614 OSLO
Tlf: 23 37 55 60
info.no@cramo.com
www.cramo.no

Dagenborg Maskin AS

9018 Tromsø
Tlf: 77 60 73 30
post@dagenborg.no
www.dagenborg.no

DRIV energi AS

Postboks 343,
3301 Hokksund
Tlf: 32 75 90 80
post@drivenergi.no
www.drivenergi.no,
Facebook, og Instagram:
[@drivenergi](https://www.instagram.com/drivenergi)

Eikmaskin AS

Postboks 123,
2021 Skedsmokorset
Tlf: 64 83 73 00
info@osl.agcocorp.com
www.eiksenteret.no

Entrack AS

Framveien 2,
2264 Grinder
Tlf: 62 94 54 40
firmapost@entrack.no
www.entrack.no

Epiroc Norge AS

Postboks 336,
1401 Ski
Tlf: 64 86 03 00
epirocnorge@epiroc.com
www.epiroc.com

Eterni

Tlf: 08462
post@eterni.no
www.eterni.no

Exero AB

Önskan 222,
895 97 Skorpel
Tlf: 0046 661 140 880
info@exero.se
www.exero.se

Felleskjøpet Agri

2000 Lillestrøm
Tlf: 03520
firmapost@felleskjopet.no
www.felleskjopet.no

FH Carlsen AS

3234 Sandefjord
Tlf: 92 01 66 67
post@crushing.no
www.crushing.no

Fjerby AS

2020 Skedsmokorset
Tlf: +47 64 80 26 50
firmapost@fjerby.no
www.fjerby.no

Forcit Norway AS

Tlf: 32 85 09 00
post@forcit.no
www.forcit.no

Fredheim Maskin

Tlf: 69 80 88 30
post@fredheim-maskin.no
www.fredheim-maskin.no

Fundamentering AS

7093 Tiller
Tlf: 73 82 26 30
fas@fas.no
www.fas.no

Furnes Jernstøperi AS

2335 STANGE
Tlf: 62 53 83 00
salg@furnes-as.no
www.furnes-as.no

Geomatikk AS

0579 OSLO
Tlf: 810 33 400
firmapost@geomatikk.no
www.geomatikk.no

Gjerstad Products AS

4993 Sundebru
Tlf: +47 37 11 91 00
mail@gjerstad.com
www.gjerstad.com

Grønt Punkt

Postboks 91 Skøyen
0212 Oslo
Tlf: 22 12 15 00
post@grontpunkt.no
www.grontpunkt.no

Gummi-Industri AS

3474 ÅROS
Tlf: 90 55 22 32
post@gummi-industri.no
www.gummi-industri.no

Hardlife AS

5309 Kleppstø
Tlf: 56148000
info@hardlife.no
www.hardlife.no

Heidenreich AS

2021 Skedsmokorset
Tlf: +47 22 02 42 00
firmapost@heidenreich.no
www.heidenreich.no

Hella Maskin AS

3962 Stathelle
Tlf: 35 96 72 72
post@hella.no
www.hella.no

HYMAX AS

Strandsagveien 14
Tlf: 62 33 06 60
hymax@hymax.no
www.hymax.no

If Skadeforsikring NUF

Postboks 240, 1326 Lysaker
Tlf: 02400
www.if.no

Istrail AS

3241 Sandefjord
Tlf: 35 94 87 50
istrail@istrail.com
www.istrail.com

Keddell & Bommen AS

0374 Oslo
Tlf: 22 06 15 00
olje@keddell.no
www.keddell.no

Kiesel Norge AS

1405
Tlf: 64 86 94 28
info@kiesel.no
www.kiesel.no

Komatsu Forest AS

Uthusvegen 18,
2335 Stange
Tlf: 90 17 88 00
info.no@komatsuforest.com
www.komatsuforest.no

Kverneland Energi AS

4353 Klepp Stasjon
Tlf: 51 42 70 00
post@kvernelandenergi.no
www.kvernelandenergi.no

Llentab

0663 Oslo
Tlf: 97707300
post@llentab.no
www.llentab.no

Mathisen Maskin AS

Avd. Sørreisa: Gottesjord,
9310 Sørreisa.
Tlf: +47 915 94 151
arne@mathisenmaskin.no
www.mathisenmaskin.no

MEC-TEC AS

Ingeniør Rybergsgt. 99,
3027 Drammen
Tlf: 33772572
mectec@mectec.no
www.mectec.no

Megger AS

Bjørnstadmyra 7,
1712 Grålum
Tlf: 22280040
post@megger.no
www.megger.no

MG Salg og Utleie AS

Fossegrenda 3,
7038 Trondheim
Tlf: 73 96 26 00
post@mgsalg.no
www.mgsalg.no

Naboen AS

4353 Klepp Stasjon
Tlf: 51 81 03 00
utleie@naboen.no
www.naboen.no

NCGeo AS

1339 Vøyenenga
Tlf: 67 17 75 15
post@ncgeo.no
www.ncgeo.no

Nor Slep AS

PB.1252,
3205 Sandefjord
Tlf: 33 48 93 70
norslep@norslep.no
www.norslep.no

Nordea Finance Equipment AS

Postboks 105,
1325 LYSAKER
Tlf: 21 63 20 00
kundeservice@sgfinans.no
www.nordeafinance.no/bedrift

Nordisk Dekk Import AS

4262 AVALDSNES
www.nidas.no

Nordisk Fjellsprengning

3241 Sandefjord
Tlf: 33 48 95 50
post@nordiskfjellsprengning.no
www.vestfold-fjellboring.no

Norva 24 AS

6783 Stryn
post@norva24.no
www.norva24.no

Oldroyd AS

Industriveien 1,
3766 Sannidal, Norway
Tlf: +47 35 98 75 50
mail@oldroyd.no
www.oldroyd.no

Orica Norway AS

3400 LIER
Tlf: 32 22 91 00
www.orica.no

Power Tools Norge

Hallenåsen 4
1389 Heggedal
Tlf: 951 74 007
powertools@online.no
www.ptools.se/no

Pumpe-service AS

Tlf: 23 33 84 00
post@pumpe-service.no
www.pumpe-service.no

Rototilt AS

2020 SKEDSMOKORSET
Tlf: 21 01 91 50
info@rototilt.com
www.rototilt.no

Sandvik Norge

2013 SKJETTEN
Tlf: 63 84 81 00
www.rocktechnology.sandvik

Scandia Maskin AS

3039 Drammen
Tlf: +47 32 21 00 50
post@scandiamaskin.no
www.scandiamaskin.no

SK Produkter

1471 Lørenskog
Tlf: 67 97 40 30
info@skprodukter.no
www.skprodukter.no

Smartdok AS

Snømusstien 1, 9512 Alta
Tlf: 904 03 333
norge@smartdok.com
www.smartdok.com

SMP Parts Norge AS

3516 Hønefoss
Tlf: 32875850
norge@smpparts.com
www.smpparts.com/no

Spartveit AS

3261 Larvik
Tlf: 911 26 949
tes@spartveit.no
www.spartveit.no

SSAB Svensk Stål AS

Pb. 47, 1314 Vøyenenga
Tlf: 23 11 85 80
www.ssab.se

Storebrand

Postboks 500,
1327 LYSAKER
Tlf: 22 31 50 50
post@storebrand.no
www.storebrand.no

Strømberg Plast AS

Postboks 3,
2005 RÆLINGEN
Tlf: 64802909
office@strombergs-plast.no
www.strombergs-plast.no

Systemblokk

3804 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 00 00
mail@systemblokk.no
www.systemblokk.no

Veim AS

3414 Lierstranda
Tlf: 32 84 94 20
kjell@veimas.no
www.veimas.no

Value

Postboks 9008, 0186 Oslo
Tlf: 73 80 45 00
gemini@value.com
www.value.com/construction-software

Volvo Maskin AS

Postboks 603
1411 Kolbotn
Tlf: 66 81 86 86
firmapost@volvo.no
www.volvomaskin.no

Wacker Neuson AS

Trondheimsvegen 503,
2016 Frogner
Tlf: 63868900
www.wackerneuson.com

Wdf Isolasjon AS

4886 Grimstad
Tlf: 47 23 03 85
dagfinn@wdf.no
www.wdf.no

WIKS AS

1617 Fredrikstad
Tlf: 950 71 777
kontor@wiks.no
www.wiks.no

XploSafe AS

1340 Skui
Tlf: 22 53 54 54
info@xplosafe.no
www.xplosafe.no

Zirius AS

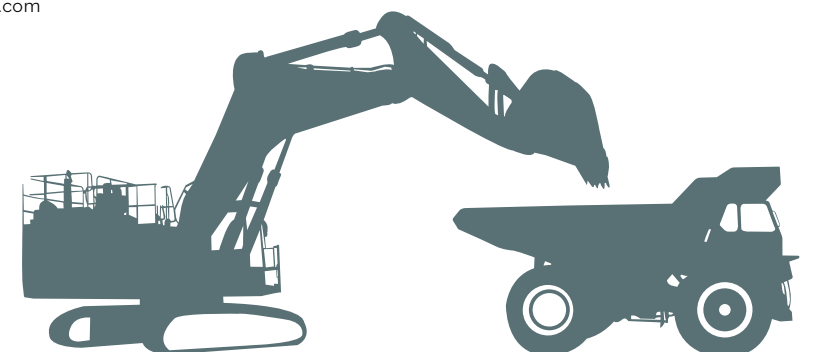
Tlf: 40 00 77 07
salg@zirius.no
www.zirius.no

Ølen Betong AS

Tlf: 53 77 52 00
mail@olenbetong.no
www.olenbetong.no

Østcom AS

2212 Kongsvinger
Tlf: 628 14 600
salg@ostcom.no
www.ostcom.no

Takk – og farvel

Noe av det siste Erling Sande rakk å gjøre som kommunal- og distriktsminister, var å berolige MEF-medlemmene med en gladnyhet: Overgangsordningen i den sentrale godkjenningen blir forlenget fram til 1. juli 2026. Det betyr at de medlemmer som er under overgangsordningen får beholde sine godkjenninger frem til nye kvalifikasjonskrav er på plass.

Dermed lyttet Sande til de krav og ønsker vi har formidlet til ham gjennom de 15 månedene han satt som øverste leder i Kommunal- og distriktsdepartementet. Ja, vi formidlet allerede i hans første arbeidsuke hvor viktig denne saken er for MEF. I den nest siste arbeidsuken i regjeringen leverte han et resultat MEF applauderer.

Hele 45 prosent av våre medlemsbedrifter som har sentral godkjenning, er avhengig av denne overgangsordningen. Den sentrale godkjenningsordningen fra 2016 ekskluderer i utgangspunktet entreprenører uten ingeniørutdanning. Dermed utestenges fagutdannede og kvalifiserte entreprenører fra de utførende jobbene. Dette er entreprenører som har levert kvalitet i en årrekke.

Dersom Sande ikke hadde forlenget overgangsordningen, ville mange av våre medlemmer måtte gå sommeren i møte med å bli utestengt fra mange oppdrag. Det ville bety kroken på døra, men også at oppdrag ikke vil bli utført fordi det ikke er nok entreprenører til å utføre jobbene. Myndighetene jobber som kjent med å utvikle nye kvalifikasjonskrav som vi forventer blir tilpasset anleggsnæringen, noe som ikke er tilfellet i dag etter innstramningen i 2016.

MEF vil aldri gi seg i arbeidet for at erfarne entreprenører ikke skal avskiltes bare fordi de ikke har den formelle ingeniørutdannelsen. Annen fagutdanning og realkompetanse må også være tilstrekkelig. Vi har allerede bedt om møte med den nye statsråden. Ap-politikeren Kjersti Stenseng har fått brev fra MEF.

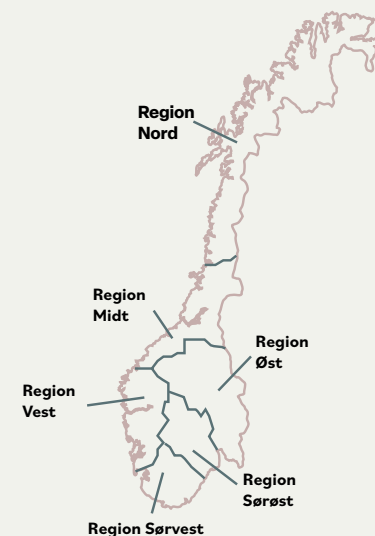
Da Sande sto på talestolen under Arctic Entrepreneur, var det bare 12 dager igjen av Senterpartiets tid i regjeringen. Det gir meg en anledning til å si noen ord om partiets arbeid med hensyn til anleggsbransjen.

Støre-regjeringen har ikke levert den samme veksten i budsjettene til samferdsel som vi har vært vant til. De har påført bransjen et urealistisk grønt skifte. De har heller ikke kommet oss i møte når det gjelder formueskatt.

Likevel fortjener Sp en takk for at de bidro til en liten, men viktig reduksjon i diesलगiften. At de var en pådriver for at det ble en viss vekst i bevilgningene til vedlikehold av veiene. Og at de forlenget overgangsordningen.

Nå håper vi Sp i opposisjon – og alle andre partier – lytter til oss når vi jobber for å ivareta våre medlemmer og en sterk anleggsbransje.

*Julie Brodtkorb
Adm.dir. i MEF*

MEF-nytt gir et innblikk i forbundets arbeid og aktiviteter i hele landet.

Servicekontoret
Fred Olsens gate 3
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
firmapost@mef.no
www.mef.no

Region Øst
Rudsflata 1C
2360 Rudshøgda
Telefon: 958 72 000
region.ost@mef.no

Region Sørøst
Broen 6
3170 Sem
Telefon: 913 27 357
region.sorost@mef.no

Region Sørvest
Kontor i Kristiansand:
Vige Havnevei 4, 4633 Kristiansand
Kontor i Stavanger:
Vassbotnen 23, 4033 Stavanger
region.sorvest@mef.no

Region Vest
Eidsvågbacken 1
5105 Eidsvåg
Telefon: 99 42 89 00
region.vest@mef.no

Region Midt
Hornebergvegen 7 A
7038 Trondheim
Telefon: 948 78 000
region.midt@mef.no

Region Nord
Kontor i: Hammerfest,
Tromsø og Bodø
Telefon: 95 84 50 50
martin.gronnslett@mef.no

Seksjon Ressurs og miljø
- Skog
- Boring og fundamentering
- Gjenvinning
Fred Olsens gate 3,
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
seksjonressursogmiljo@mef.no

MEF-nytt

REGION SØRVEST

MER HJERTE I BRANSJEN

I februar deltok regionsjef Marie Oftedal på Stikningskonferansen i Oslo. Hun sto på scenen

sammen med konserndirektør for strategi og bærekraft i Veidekke, Lars Erik Lund. Temaet var psykisk helse og anleggsbransjen. Det gjorde inntrykk å høre hvordan Lars Eriks tilværelse har vært etter at han postet et innlegg på Facebook i 2021 om å være konserndirektør med depresjon. Han snakket om et hjernevennlig arbeidsliv, og hvor viktig det er å gå på jobb for den mentale helsen. Viktig arbeid – og et viktig budskap!

REGION SØRØST

MEDLEMSMØTE PÅ GOL

I begynnelsen av februar ble det gjennomført medlemsmøte i MEF avd. Buskerud. I overkant av 50 deltagere var samlet på Pers Hotell på Gol. Våre trofaste handelsavtalepartnere startet kvelden med å presentere seg selv. Emilie Kristoffersen Søgård fra MEFs juridiske avdeling kom med gode tips om hvordan man bør gå fram dersom kunder ikke betaler. Regionskontoret informerte om aktuelle bransjesaker, og minnet om årsmøte på Storefjell 7.- 9. mars og fakturaen til Italia 16. – 19. oktober. NASTA som var kveldens bidragsyter presenterte noen av sine kvalitetsprodukter, før kvelden ble avsluttet med middag og trivelig anleggsprat. **Takk til alle som deltok!**

NYE MEDLEMMER

Vi ønsker velkommen til våre nye medlemmer:

- » Magnus Knudsen AS i MEF avd. Telemark
- » Flaaterud Anlegg - MEF avd. Telemark
- » Telemark Pukk og Grus AS - MEF avd. Telemark
- » Sb Anlegg AS - MEF avd. Telemark
- » Kåstul Maskin AS - MEF avd. Telemark
- » Maskinentreprenør Nils Henrik Jamne - MEF avd. Buskerud
- » Knatvold Maskin AS - MEF avd. Buskerud
- » Ronny Haugen AS - MEF avd. Buskerud
- » Lislegård Maskin AS - MEF avd. Buskerud

FØLG MEF OG OKAB

i sosiale medier for siste nytt og oppdateringer i bransjen:

Facebook.com/mefnorge
Facebook.com/okabnorge
Instagram.com/mef_norge
tiktok.com/@bli.anleggsarbeider

REGION ØST

MØTE MED FYLKESKOMMUNEN

I begynnelsen av februar hadde vi et veldig bra møte med Østfold fylkeskommune. Fokus var på miljø- og klimakrav i kontrakter, og å få ut jobbene.

VA-KONFERANSE PÅ RUDSHØGDA

Det var en vellykket og inspirerende VA-konferanse i Innlandet 05.februar. 100 deltakere var samlet på Prøysen-huset Rudshøgda. Det var gode innlegg fra lokale kommuner og andre foredragsholdere. **Takk til alle som deltok!**

Klimaeffektene øker utfordringene med etterseip på

MÅNEDENS BEDRIFT

Bedrift: Eivind Engseth AS
Daglig leder: Inge Engseth
Medlem siden: 1962
Hvor holder dere til: Rolvsøy, Fredrikstad
Arbeidsteder: Søndre Akershus og hele Østfold
Hvilken arbeidsområder jobber dere mest med: VA, tomter, eiendomsutvikling
Hva slags faglig bakgrunn har dine ansatte: De fleste har fagbrev, ingeniører i ledelsen, og flere med veldig lang erfaring.
Hvor mange ansatte er dere: 56
Hvorfor er dere medlem i MEF: For bistand til alt vi trenger hjelp til, og oppdatering på det som skjer i bransjen. Smartdok, næringspolitikk og juridisk hjelp er godt å ha.
Øvrig: 70-årsjubileum i 2024. Har 2 lærlinger og tar alltid inn elever fra Kalnes i praksis.

MØT EN TIDLIGERE KURSDELTAKER

Kjell-Iver Gjerdalen anbefaler andre å gå MEFs Lederprogram. Oppstart høsten 2025.

Øk din kompetanse – meld deg på kurs i dag

Følg oss i sosiale medier!

REGION NORD

PRISVINNER I HAMMERFEST

Hammerfest-entreprenøren Larsen Maskin & Transport AS ble torsdag 20. februar tildelt den gjeve næringslivsprisen som deles ut av Hammerfest Næringsforening. Prisen går til firmaer som blant annet skaper ringvirkninger for lokalsamfunnet, har pågangsmot og genuin interesse for sitt fag.
Fra juryens uttalelse: Bransjen de opererer i er tøff og eier har selv vært åpen på at ikke alle år har vært like gode. Men, det er desto mer imponerende hvordan de har stått på og jobbet seg opp og har hatt en vekst på hele 26 prosent siste tre år og leverer solide resultater, som trykker mange ansatte. **Vi gratulerer Svend-Ingvar Hoel Larsen & co med prisen!!**

Foto: Trond Ivar Lunga/finnmark

REGION VEST

FACTUR TIL GRAN CANARIA

MEF Region Vest gjennomførte nylig en vellykket faktur til Gran Canaria, med 67 deltakere fra medlemsbedrifter og leverandører. I løpet av turen hadde vi fagseminarer, juridisk foredrag og nettverksøker, med bidrag fra blant andre Brødrene Dahl AS, Nasta AS, Volvo Maskin, Rosendal Maskin, Hella Maskin og Transportkompetanse. Deltakerne fikk også en guidet utflykt til den vakre Guayadequedalen, i tillegg til sosiale arrangementer og aktiviteter som golfturnering. Turen gav både ny innsikt, faglig påfyll og styrkede relasjoner på tvers av bransjen. **Takk til alle som deltok på turen!**

MEDLEMSMØTE I TROMSØ

Få jobbene ut i markedet! Hvilke prosjekter kommer ut i 2025/2026, fra Tromsø kommune? Tenk Tromsø (byvekstavtalen), vei, og VA presenterte kommende prosjekt på medlemsmøte i Tromsø i slutten av januar. Mange prosjekt er/blir klare for 2025. Brødrene Dahl ga også en smakebit på innovative nye produkter. **Takk for et godt møte, gode innspill og gode diskusjoner!**

FØSEN AS
TOTALLEVERANDØR AV OLJE OG FILTER

Vårkampanje på olje og filter hele mars

NSL Hydra Power 32/46 HLP	20 L	29,90	Fat	27,90
NSL Hydra Power Plus 32/46 HVLP	20 L	32,50	Fat	30,90
NSL Tidal Power SXPD 10W-40 E6/E9	20 L	52,90	Fat	49,90
NSL Tidal Power HDX 10W-40 CI-4/E7	20 L	46,90	Fat	44,90
NSL Tidal Power HDX 15W-40 CI-4/E7	20 L	42,90	Fat	41,90
NSL Transmisjon Power 80	20 L	44,50	Fat	43,50
NSL Chain Saw Power 100	20 L	32,90	Fat	30,90

Ta kontakt for kampanjepris på filter
Pris pr. liter eks.mva/miljøavgift (2,62 pr. liter).
Med forbehold om sluttsoilte produkter

eni lubricants **Castrol** **NORTH SEA** LUBRICANTS **Donaldson** FILTRATION SOLUTIONS **FRAGOL**

Telefon: 47 96 47 03 / 47 96 47 92
post@fosen-as.no | www.fosen-as.no

RESSURS OG MILJØ MEDLEMSBESØK

MEF Skog har besøkt Johan Furuli i Furuli Skogsdrift AS i Alvdal. Han får her hjelp av Thor Helge Tveråen i Tveråen Skogsdrift som feller manuelt mot H11'en i bratta.

MEF Skog har besøkt Kindlistuen & Dahl på Øyer. Daglig leder er Reidar Dahl. Kindlistuen & Dahl er et stort firma som driver med anleggstransport, ulike landbruks tjenester, flisproduksjon og ikke minst skogsdrift. De har i dag drøyt tre lag og kjører blå Rottne-maskiner. Reidar kan også vise til nydelig utsikt fra kontoret.

SKOLETILBUD FOR SKOGFAG

MEF Skog hadde invitert skogskolene og Velg Skog til et evalueringsmøte mht. det som skjedde i 2024. Det sentrale nå fremover etter at alle skogskolene er reddet, er å få til en tilstrekkelig god nok søkning til VG1 naturbruk og senere VG2 skogbruk slik at all diskusjon om nedleggelser av tilbudene legges død. Vi skal kjempe videre!

ÅRSMØTE FOR BORING OG FUNDAMENTERING

MEF avdeling Boring og fundamentering hadde sitt årsmøte den 7. februar i Oslo. Etter selve årsmøtet ble det arrangert et faglig seminar med innlegg av blant andre Julie Brodtkorb, nestleder i Frp hans Andras Limi, og prosjektdirektør i Skanska Frode Olsen. Etter seminaret besøkte vi vannsenteret på Ås for en omvisning og presentasjon av senterets. Dagen ble avsluttet med middag på Grand hotell. Det ble også arrangert en egen ledsagertur med omvisning på Munch-museet. **Takk til alle som deltok!**

MER KOMFORT, SAMME KRAFTIGE JOHN DEERE

ENDA BEDRE ARBEIDSKOMFORT

I John Deere 6R-, 7- og 8-serie traktor, får du en traktor med premium komfortoppdateringer for en fantastisk kjøreopplevelse. Med intuitiv betjening og G5Plus CommandCenter i HD, og bedre håndtering og kjøreevne på vei, kommer du deg gjennom lange arbeidsdager – uten problemer.

 JOHN DEERE

NOTHING RUNS LIKE A DEERE

Felleskjøpet

Les mer om
John Deere og
kontakt oss her

Klikk på koden gjennom
mobilkameraet for å lese mer

Lading gjort enkelt!

Med Circle K sin løsning for refusjon av ladekostnader hjemme hos den ansatte blir kostnader koblet til lading av firmabil håndtert av oss.

Den ansatte får faktiske kostnader knyttet til lading av firmabilen refundert inn på sin bankkonto og arbeidsgiver blir fakturert totalkostnaden.